

Nr 98

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i förordningen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt, m. m.; given den 5 april 1974.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

CARL GUSTAF

G.E. STRÄNG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att de år 1970 beslutade provisoriska reglerna om lättnader i kapitalbeskattningen för mindre och medelstora företag slopas och ersätts med nya värderingsregler i fråga om vissa tillgångar nedlagda i företag. Förslaget innebär i princip att lager och inventarier vid förmögenhets- och arvsbeskattningen får tas upp till det värde som kunnat godtas vid inkomstbeskattningen. Vidare föreslås att medel insatta på skogskonto eller avsatta i s. k. eldsvåde- eller fartygsfonder får redovisas med till hälften jämkade belopp. Skattepliktsgränserna vid förmögenhetsbeskattningen föreslås uppräknade till 200 000 kr. för fysiska personer och 15 000 kr. för vissa juridiska personer.

De för förmögenhets-, arvs- och gåvobeskattningen gemensamma kapitaliseringstabellerna föreslås ersatta av förenklade tabeller, konstruerade med utgångspunkt i mera aktuella prognoser beträffande dödlighetsutvecklingen.

I syfte att hindra skatteflykt föreslås ett par smärre justeringar av gåvobeskattningen.

Slutligen föreslås att kungahusets skatte- och tullförmåner slopas.

De nya reglerna föreslås träda i kraft omedelbart och skall i fråga om förmögenhetsskatten tillämpas första gången vid 1975 års taxering. I fråga om kungahuset avses de nya arvsskattereglerna tillämpas omedelbart under det att inkomst- och förmögenhetsskattereglerna tillämpas fr. o. m. 1976 års taxering. Övriga skatte- och tullförmåner avskaffas fr. o. m. den 1 januari 1975.

1 Förslag till

Förordning om ändring i förordningen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt

Härigenom förordnas i fråga om förordningen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt

dels att den vid förordningen fogade tabellen IV skall upphöra att gälla, *dels* att 1, 2, 4 och 5 §§, 6 § 1 mom., 9 och 10 §§ och 11 § 1 och 2 mom. samt punkterna 2 och 3 av anvisningarna till 3 och 4 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att de vid förordningen fogade tabellerna I–III skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Till staten skall årligen erläggas förmögenhetsskatt enligt i denna förordning givna bestämmelser.

Angående taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering till statlig förmögenhetsskatt stadgas i taxeringsförordningen.

Vid taxeringen till förmögenhetsskatt skola bestämmelserna i 3 och 4 §§, 64 § 2 mom. och 65 § kommunalskattelagen äga motsvarande tillämpning. I den mån bestämmelserna i kommunalskattelagen eller i denna förordning meddelade, med stadganden i kommunalskattelagen likartade bestämmelser äga tillämpning vid taxeringen till förmögenhetsskatt, skola likaledes anvisningarna till kommunalskattelagen i motsvarande delar lända till efterrättelse.

Vid taxeringen till förmögenhetsskatt skola bestämmelserna i 3 och 4 §§, 64 § 2 mom. och 65 § kommunalskattelagen (1928:370) äga motsvarande tillämpning. *Beskattningsår är dock alltid det kalenderår som närmast föregått taxeringsåret.* I den mån bestämmelserna i kommunalskattelagen eller i denna förordning meddelade, med stadganden i kommunalskattelagen likartade bestämmelser äga tillämpning vid taxeringen till förmögenhetsskatt, skola likaledes anvisningarna till kommunalskattelagen i motsvarande delar lända till efterrättelse.

¹ Senaste lydelse 1973:1102.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Skattepliktig förmögenhet utgör kapitalvärdet av den skattskyldiges nedan i 3 § 1 mom. angivna tillgångar, i den mån samma värde överstiger kapitalvärdet av hans skulder.

Skattepliktig förmögenhet beräknas med hänsyn till förhållandena vid utgången av beskattningsåret och med iakttagande av bestämmelserna i denna förordning.

4 §²

Värdesättning av tillgångar, som i 3 § 1 mom. omförmälas, skall ske med hänsyn till förhållandena vid beskattningsårets utgång och med iakttagande av här nedan meddelade bestämmelser.

Fastighet upptages till det taxeringsvärde, som vid nämnda tidpunkt var för densamma gällande. Var sådant värde då ej åsatt eller har under beskattningsåret omständighet inträffat, som kan under taxeringsperioden påkalla förändrad värdering, upptages fastigheten till det taxeringsvärde, som för taxeringsåret bliver densamma åsatt. Finnas sådana tillbehör till fastigheten som avses i 2 kap. 3 § jordabalken, skola dessa upptagas särskilt. Bestämmelserna i fjärde stycket om värdesättning av lös egendom äga därvid motsvarande tillämpning.

Fastighet upptages till taxeringsvärdet vid beskattningsårets utgång. Var sådant värde då ej åsatt eller har under beskattningsåret omständighet inträffat, som kan under taxeringsperioden påkalla förändrad värdering, upptages fastigheten till det taxeringsvärde, som för taxeringsåret bliver densamma åsatt. Finnas sådana tillbehör till fastigheten som avses i 2 kap. 3 § jordabalken, skola dessa upptagas särskilt. Bestämmelserna i tredje stycket om värdesättning av lös egendom äga därvid motsvarande tillämpning.

Tomträtt eller vattenfallsrätt skall upptagas till det värde, som rättigheten med hänsyn till villkoren vid upplåtelsen och den tid, som därför återstår, kan anses hava betingat vid en försäljning under normala förhållanden.

Lös egendom, som är avsedd för stadigvarande bruk i jordbruk med binärningar, i skogsbruk eller i rörelse, skall värdesättas i enlighet med vedertaget affärsbruk inom det slag av verksamhet, däri egendomen är nedlagd.

² Senaste lydelse 1973:1102.

Nuvarande lydelse

Fordran, som löper med ränta, skall, därest den icke är tillgång i rörelse, upptagas till sitt kapitalbelopp utan inberäkning av under beskattningsåret upplupen men ej förfallen ränta.

Fordran, som ej är förfallen och därå ränta ej skall beräknas för tiden före förfallodagen, uppskattas till belopp, som *efter en räntefot av fem procent* utgör fordringens förhandenvarande värde enligt vid denna förordning fogad tabell I. Osäker fordran upptages till det belopp, varmed den kan beräknas inflyta. Värdelös fordran upptages icke.

Värdepapper, som noteras å inländsk eller utländsk börs, upptages till det noterade värdet, såframt antagas kan, att detta motsvarar vad som må hava varit påräkneligt vid försäljning under normala förhållanden.

Annan för evärdlig tid utgående ränta, avkomst eller förmån än frälseränta uppskattas till tjugo gånger det belopp, vartill den uppgått under beskattningsåret.

Kapitalvärdet av på livstid eller viss tid utgående ränta, avkomst eller förmån uppskattas efter det belopp, rättigheten motsvarat under beskattningsåret, *och en räntefot av fem för hundra om året* enligt de vid denna förordning fogade tabellerna II, III och IV.

Rättighet, som icke är bestämd att utgå under någons livstid men ändock är av obestämd varaktighet, uppskattas med ledning av *tabellerna III och IV*, såsom om den skolat utgå för den berättigades livstid, dock högst till tio gånger det värde, rättigheten senast för helt år motsvarat.

Är rättighet beroende av varaktigheten av flera personers liv sålunda, att rättigheten upphör vid den först avlidnes frånfälle, bestämmes rättighetens kapitalvärde efter den äldstes levnadsålder. Fortfar däremot rättigheten oförändrad till den sist avlidnes frånfälle, beräknas värdet efter den yngstes ålder.

Andel i ekonomisk förening, vars behållna tillgångar vid likvidation allenast delvis skola skiftas mellan medlemmarna, skall upptagas till ett värde

Föreslagen lydelse

Fordran, som ej är förfallen och därå ränta ej skall beräknas för tiden före förfallodagen, uppskattas till belopp, som utgör fordringens förhandenvarande värde enligt vid denna förordning fogad tabell I. Osäker fordran upptages till det belopp, varmed den kan beräknas inflyta. Värdelös fordran upptages icke.

Kapitalvärdet av på livstid eller viss tid utgående ränta, avkomst eller förmån uppskattas efter det belopp, rättigheten motsvarat under beskattningsåret, enligt de vid denna förordning fogade tabellerna II och III.

Rättighet, som icke är bestämd att utgå under någons livstid men ändock är av obestämd varaktighet, uppskattas med ledning av *tabell III*, såsom om den skolat utgå för den berättigades livstid, dock högst till tio gånger det värde, rättigheten senast för helt år motsvarat.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

motsvarande den del av föreningens förmögenhet som skulle fallit på andelen därest föreningen trätt i likvidation.

Övrig lös egendom upptages till det värde, som den kan anses hava betingat vid försäljning under normala förhållanden.

(Se vidare anvisningarna.)

5 §³

Vid förmögenhetsberäkningen skola den skattskyldiges skulder upptagas till sitt kapitalvärde, sådant detta var vid beskattningsårets utgång.

Skuld, som löper med ränta och icke är att hänföra till rörelse, skall upptagas till sitt kapitalbelopp utan tillägg av under året upplupen men ej förfallen ränta.

Angående beräkningen av kapitalvärdet av skuld, som ej är förfallen och därå ränta ej skall beräknas för tiden före förfallodagen, ävensom av kapitalvärdet av förpliktelse, vilken innefattar skyldighet att till annan utgiva undantagsförmåner, pension, annan livränta eller därmed jämförlig avgift, skall vad i 4 § stadgas angående beräkningen av kapitalvärdet av fordran eller av ränta, avkomst, förmån eller annan rättighet äga motsvarande tillämpning.

Borgensförbindelse, för vilken betalningsskyldighet ännu ej inträtt, så ock annan villkorlig skuld får ej avdragas vid beräkningen, liksom ej heller vid beskattningsårets utgång oreglerade hushållsskulder och därmed jämförliga skulder.

Borgensförbindelse, för vilken betalningsskyldighet ännu ej inträtt, så ock annan villkorlig skuld får ej avdragas vid beräkningen, liksom ej heller vid beskattningsårets utgång oreglerade hushållsskulder och därmed jämförliga skulder. *Avdrag medgives för värdet av sådan avsättning till garantifond för vilken avdrag medgivits vid inkomsttaxeringen.*

Under avdragsgilla skulder inbegripas även oguldna skatter av nedan nämnda slag, nämligen dels debiterad preliminär skatt, som påförts den skattskyldige för året näst före det taxeringsår, varom fråga är, eller för något föregående år, dels slutlig skatt, som påförts den skattskyldige på grund av taxering under förstnämnda år eller under något föregående år, dels ock tillkommande skatt, varå den skattskyldige erhållit debetsedel under förstnämnda år eller tidigare. Vidare inbegripas återbetalningspliktiga studie-medel enligt studiestödslagen (1973:349).

(Se vidare anvisningarna.)

³ Senaste lydelse 1973:1115.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

6 §

I mom. 4 Skyldighet att erlägga skatt för förmögenhet åligger, såframt ej annat föreskrives i särskilda bestämmelser, meddelade på grund av överenskommelse eller beslut, varom i 20 och 21 §§ sägs:

a) fysiska personer, vilka voro här i riket bosatta vid beskattningsårets utgång, och oskifta dödsbon efter personer, som vid dödsfallet voro här i riket bosatta, med undantag av dödsbon som vid taxering till statlig inkomstskatt skola behandlas såsom handelsbolag, ävensom i 10 § 1 mom. förordningen som statlig inkomstskatt omförmälda familjestiftelser:

för all den förmögenhet, de vid beskattningsårets utgång ägt vare sig här i riket eller å utländsk ort;

b) föreningar och samfund, vilkas medlemmar icke på grund av medlemskapet äga del i föreningens eller samfundets förmögenhet, ägare av för gemensamt behov avsatta så kallade besparingsskogar, häradsallmänningar samt andra likartade samfälligheter, som förvaltas självständigt för delägarnas gemensamma räkning, ävensom andra stiftelser än familjestiftelser, samtliga dock endast om och i den mån de äro skyldiga erlägga skatt för inkomst:

för den förmögenhet, de vid beskattningsårets utgång ägt vare sig här i riket eller å utländsk ort;

c) fysiska personer, vilka icke voro här i riket bosatta vid beskattningsårets utgång, oskifta dödsbon efter personer, som vid dödsfallet icke voro här i riket bosatta, samt utländska bolag:

för den förmögenhet, de vid beskattningsårets utgång haft här i riket nedlagd, till den del den icke utgjorts av svenska aktier, dock att skattskyldighet föreligger för sådana aktier, som äro nedlagda i rörelse här i riket.

Medlem av konungahuset är frikallad från utgörande av skatt för förmögenhet.

För skattskyldiga, om vilka i 18 § förmäles, bestämmes skyldigheten att erlägga skatt för förmögenhet efter de i samma paragraf meddelade föreskrifter.

Hypoteksföreningar och jordbrukets kreditkassor äro frikallade från skattskyldighet för förmögenhet.

Utländska livförsäkringsanstalter äro frikallade från skattskyldighet för förmögenhet, som hänför sig till här i riket bedriven försäkringsrörelse.

Allmänna pensionsfonden är frikallad från skattskyldighet för förmögenhet.

* Senaste lydelse 1973:507.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §⁵

Statlig förmögenhetsskatt skall utgå i förhållande till den på nedan angivet sätt bestämda beskattningsbara förmögenheten.

Såsom beskattningsbar förmögenhet upptages, *utom i fall som avses i tredje stycket här nedan*, den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet vid beskattningsårets utgång.

Såsom beskattningsbar förmögenhet upptages den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet vid beskattningsårets utgång.

Om förmögenhet i huvudsak är att hänföra till företag, tillämpas förordningen (1970:171) om beräkning i vissa fall av beskattningsbar förmögenhet som är att hänföra till företag.

Beskattningsbar förmögenhet utföres i fulla hundratal kronor, så att överskjutande belopp, som icke uppgår till fullt hundratal kronor, bortfaller.

10 §⁶

Fysisk person, oskift dödsbo, utländskt bolag eller i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse skall icke utgöra statlig förmögenhetsskatt, därest den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 150 000 kronor.

Ej heller föreligger skatteplikt till statlig förmögenhetsskatt för juridisk person som avses i 6 § 1 mom. b) denna förordning, därest den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 5 000 kronor.

Fysisk person, oskift dödsbo, utländskt bolag eller i 10 § 1 mom. förordningen (1947:576) om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse skall icke utgöra statlig förmögenhetsskatt, därest den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 200 000 kronor.

Ej heller föreligger skatteplikt till statlig förmögenhetsskatt för juridisk person som avses i 6 § 1 mom. b) denna förordning, därest den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 15 000 kronor.

11 §

Nuvarande lydelse

1 m o m .⁷ Statlig förmögenhetsskatt skall för fysisk person, oskift dödsbo, utländskt bolag samt i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse utgöra:

⁵ Senaste lydelse 1970:170.

⁶ Senaste lydelse 1970:170.

⁷ Senaste lydelse 1970:170.

när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 250 000 kronor: en procent av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 150 000 kronor;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

250 000 men icke	400 000 kr.:	1 000 kr. för	250 000 kr. och 1,5 % av återstoden;
400 000	” ”	1 000 000 ” :	3 250 ” ” 400 000 ” ” 2 % ” ” ;
1 000 000 kr.		: 15 250 ” ”	1 000 000 ” ” 2,5 % ” ” .

2 m o m . Statlig förmögenhetsskatt skall för juridisk person, som avses i 6 § 1 mom. b) denna förordning, utgöra:

en och en halv promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 5 000 kronor, dock lägst en krona.

Föreslagen lydelse

1 m o m . Statlig förmögenhetsskatt skall för fysisk person, oskift dödsbo, utländskt bolag samt 10 § 1 mom. förordningen (1947:576) om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 250 000 kronor: en procent av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 200 000 kronor;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

250 000 men icke	400 000 kr.:	500 kr. för	250 000 kr. och 1,5 % av återstoden;
400 000	” ”	1 000 000 ” :	2 750 ” ” 400 000 ” ” 2 % ” ” ;
1 000 000 kr.		: 14 750 ” ”	1 000 000 ” ” 2,5 % ” ” .

2 m o m . Statlig förmögenhetsskatt skall för juridisk person, som avses i 6 § 1 mom. b) denna förordning, utgöra:

en och en halv promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 15 000 kronor, dock lägst en krona.

Anvisningar till 3 och 4 §§

Nuvarande lydelse

2.⁸ Såsom affärsbruk i rörelse får anses gälla, att tillgångar, som äro avsedda till stadigvarande bruk i rörelsen, upptagas till anskaffningsvärdet, därå årliga avskrivningar göras för utrangering, slitning och annan värdeminskning. Emellertid förekommer understundom, att avskrivningar å till-

Föreslagen lydelse

2. Vid beräkning av förmögenhet, som ingår i förvärvskälla inom inkomstlagen jordbruksfastighet och rörelse, gäller följande.

Sammanfaller icke räkenskapsåret med beskattningsåret, får som värde av förmögenheten tagas upp värdet vid utgången av det räkenskapsår som före

⁸ Senaste lydelse 1951:791.

Nuvarande lydelse

gångar till stadigvarande bruk i rörelse icke verkställas eller göras i större omfattning än som varit av förhållandena påkallad. Härtill skall hänsyn tagas vid värdesättningen av tillgångarna, så att vederbörliga avskrivningar alltid beräknas men tillika hållas inom skäliga belopp.

Lager av råämnen eller varor värderas såsom helhet utan hänsyn till påräknelig vinst vid försäljning i detalj.

Den omständigheten, att vid inkomstberäkning viss värdesättning varom ovan sagts blivit godkänd, medför ej att denna skall anses bindande jämväl för förmögenhetsberäkningen.

I fråga om värdesättning av tillgångar inom jordbruk med binäringar samt skogsbruk gäller, att djur sättas till sitt värde i allmänna marknaden samt att vid värdesättning av övriga lagertillgångar ävensom maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda tillgångar samma förfarande följes, som ovan är för rörelse angivet.

3. Är fordran för sin tillkomst gjord beroende av ett villkor, som är ovisst, antingen i den mening-

Föreslagen lydelse

den 1 mars taxeringsåret gått till ända närmast intill utgången av beskattningsåret. Detta värde skall emellertid rättas med belopp som den skattskyldige satt in i förvärvskällan eller tagit ut ur densamma för egen räkning eller för annan av honom innehavd förvärvskälla. Utgår räkenskapsåret före beskattningsåret, skall nämnda värde ökas med insättningar och minskas med uttag som skett intill beskattningsårets utgång. Utgår räkenskapsåret efter beskattningsåret, skall värdet minskas med insättningar och ökas med uttag som skett efter utgången av beskattningsåret.

För inventarier, som äro avsedda för stadigvarande bruk i förvärvskällan, liksom för lager upptages det värde som taxeringsåret kunnat godtagas vid inkomsttaxeringen avseende förvärvskällan. Härigenom får dock förmögenhetsvärdet av förvärvskällan icke sättas lägre än sextio procent av det värde som framkommer vid en värdering där inventarierna upptagits till anskaffningsvärdet efter avdrag för skälig avskrivning eller utrangering och lagret värderats som helhet utan hänsyn till påräknelig vinst vid försäljning i detalj. Hänsyn skall därvid tagas till inkurans men icke till s. k. latent skatteskuld.

3. Medel, som innestå på skogskonto, upptagas till halva värdet. Av medel, som avsatts till investeringsfond för förlorade inventarier eller lagertillgångar eller till fond som avser avyttrat fartyg, får som skuld upptagas halva beloppet.

Är fordran för sin tillkomst gjord beroende av ett villkor, som är ovisst, antingen i den mening-

Nuvarande lydelse

en att det är osäkert, om den såsom villkor bestämda tilldragelsen kommer att inträffa, eller i den meningen att det visserligen är säkert, att tilldragelsen skall inträffa, men ovissst när skall fordringen icke medräknas. Däremot har den omständigheten, att fordran, som löper utan ränta, ännu ej är förfallen till betalning, betydelse endast för beräkningen av dess förhandenvarande värde (4 §).

Föreslagen lydelse

att det är osäkert, om den såsom villkor bestämda tilldragelsen kommer att inträffa, eller i den meningen att det visserligen är säkert, att tilldragelsen skall inträffa, men ovissst när skall fordringen icke medräknas. Däremot har den omständigheten, att fordran, som löper utan ränta, ännu ej är förfallen till betalning, betydelse endast för beräkningen av dess förhandenvarande värde (4 §).

Denna förordning träder i kraft två veckor efter den dag, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling och tillämpas i fråga om 6 § första gången vid 1976 års taxering och i övrigt vid 1975 års taxering. Äldre bestämmelser gäller såvitt avser 6 § vid 1975 års taxering och i fråga om eftertaxering för år 1975 eller tidigare år och i övrigt vid 1974 års taxering och i fråga om eftertaxering för år 1974 eller tidigare år.

Nuvarande lydelse

Tabell I

utvisande kapitalvärdet, efter en räntefot av 5 procent, av en efter förloppet av nedanstående antal år till betalning förfallen fordran eller skuld å 100 kronor, därå ränta ej skall beräknas för tiden före förfallodagen.

Antal år	Kapitalvärde	Antal år	Kapitalvärde	Antal år	Kapitalvärde	Antal år	Kapitalvärde
1	95,24	26	28,12	51	8,31	76	2,45
2	90,70	27	26,78	52	7,91	77	2,34
3	86,38	28	25,51	53	7,53	78	2,22
4	82,27	29	24,29	54	7,17	79	2,12
5	78,35	30	23,14	55	6,83	80	2,02
6	74,62	31	22,04	56	6,51	81	1,92
7	71,07	32	20,99	57	6,20	82	1,83
8	67,68	33	19,99	58	5,90	83	1,74
9	64,46	34	19,04	59	5,62	84	1,66
10	61,39	35	18,13	60	5,35	85	1,58
11	58,47	36	17,27	61	5,10	86	1,51
12	55,68	37	16,44	62	4,86	87	1,43
13	53,03	38	15,66	63	4,62	88	1,37
14	50,51	39	14,91	64	4,40	89	1,30
15	48,10	40	14,20	65	4,19	90	1,24
16	45,81	41	13,53	66	3,99	91	1,18
17	43,63	42	12,88	67	3,80	92	1,12
18	41,55	43	12,27	68	3,62	93	1,07
19	39,57	44	11,69	69	3,45	94	1,02
20	37,69	45	11,13	70	3,29	95	0,97
21	35,89	46	10,60	71	3,13	96	0,92
22	34,18	47	10,09	72	2,98	97	0,88
23	32,56	48	9,61	73	2,84	98	0,84
24	31,01	49	9,16	74	2,70	99	0,80
25	29,53	50	8,72	75	2,58	100	0,76

Föreslagen lydelse

Tabell I

utvisande kapitalvärdet av en efter förloppet av nedanstående antal år till betalning förfallen fordran eller skuld på 100 kronor, varpå ränta ej skall beräknas för tiden före förfallodagen. Tiden avrundas nedåt till helt antal år.

Antal år	Kapitalvärde
0	100
1	90
2—4	80
5—6	70
7—9	60
10—13	50
14—18	40
19—24	30
25—32	20
33—46	10
47—	0

Nuvarande lydelse

Tabell II

utvisande kapitalvärdet, efter en räntefot av 5 procent, av en under nedanstående antal år utgående, vid slutet av varje år till betalning förfallen ränta (avkomst, förmån) å 1 krona.

Antal år	Kapitalvärde	Antal år	Kapitalvärde	Antal år	Kapitalvärde	Antal år	Kapitalvärde
1	0,95	26	14,38	51	18,34	76	19,51
2	1,86	27	14,64	52	18,42	77	19,53
3	2,72	28	14,90	53	18,49	78	19,56
4	3,55	29	15,14	54	18,57	79	19,58
5	4,33	30	15,37	55	18,63	80	19,60
6	5,08	31	15,59	56	18,70	81	19,62
7	5,79	32	15,80	57	18,76	82	19,63
8	6,46	33	16,00	58	18,82	83	19,65
9	7,11	34	16,19	59	18,88	84	19,67
10	7,72	35	16,37	60	18,93	85	19,68
11	8,31	36	16,55	61	18,98	86	19,70
12	8,86	37	16,71	62	19,03	87	19,71
13	9,39	38	16,87	63	19,08	88	19,73
14	9,90	39	17,02	64	19,12	89	19,74
15	10,38	40	17,16	65	19,16	90	19,75
16	10,84	41	17,29	66	19,20	91	19,76
17	11,27	42	17,42	67	19,24	92	19,78
18	11,69	43	17,55	68	19,28	93	19,79
19	12,09	44	17,66	69	19,31	94	19,80
20	12,46	45	17,77	70	19,34	95	19,81
21	12,82	46	17,88	71	19,37	96	19,82
22	13,16	47	17,98	72	19,40	97	19,82
23	13,49	48	18,08	73	19,43	98	19,83
24	13,80	49	18,17	74	19,46	99	19,84
25	14,09	50	18,26	75	19,48	100	19,85

Utgår beloppet i stället vid början av varje år, erhålles kapitalvärdet genom att öka närmast föregående tal med 1.

Föreslagen lydelse

Tabell II

utvisande kapitalvärdet av en under nedanstående antal år utgående ränta (avkomst, förmån) på 1 krona. Tiden avrundas nedåt till helt antal år.

Antal år	Kapitalvärde
— 4	hela det sammanlagda räntebeloppet
5	4
6	5
7— 8	6
9	7
10—11	8
12—13	9
14—15	10
16—17	11
18—20	12
21—23	13
24—26	14
27—30	15
31—35	16
36—42	17
43—53	18
54—75	19
76—	20

Skall ränta börja först efter visst antal år, beräknas kapitalvärde vid ifrågavarande tidpunkt enligt denna tabell, varefter detta värde omräknas till aktuellt kapitalvärde med användning av Tabell I.

Nuvarande lydelse

Tabell III

utvisande kapitalvärdet, efter en räntefot av 5 procent, av en livränta eller annan förmån, som vid slutet av varje år under en persons av m a n k ö n livstid utgår med belopp eller till värde av 1 krona.

Alder	Kapitalvärde	Alder	Kapitalvärde	Alder	Kapitalvärde	Alder	Kapitalvärde
0	15,76	30	15,76	60	9,85	90	1,85
1	17,24	31	15,65	61	9,56	91	1,72
2	17,52	32	15,53	62	9,27	92	1,59
3	17,60	33	15,41	63	8,96	93	1,48
4	17,63	34	15,27	64	8,67	94	1,35
5	17,62	35	15,13	65	8,36	95	1,25
6	17,60	36	14,99	66	8,05	96	1,17
7	17,56	37	14,84	67	7,73	97	1,12
8	17,51	38	14,69	68	7,43	98	1,03
9	17,45	39	14,53	69	7,11	99	0,90
10	17,38	40	14,36	70	6,80	100	0,81
11	17,31	41	14,20	71	6,48	101	0,69
12	17,23	42	14,02	72	6,17	102	0,55
13	17,14	43	13,85	73	5,86	103	0,40
14	17,05	44	13,66	74	5,55	104	0,23
15	16,95	45	13,47	75	5,25		
16	16,86	46	13,27	76	4,95		
17	16,77	47	13,07	77	4,66		
18	16,69	48	12,86	78	4,38		
19	16,62	49	12,64	79	4,11		
20	16,55	50	12,41	80	3,85		
21	16,49	51	12,18	81	3,60		
22	16,43	52	11,95	82	3,35		
23	16,37	53	11,71	83	3,12		
24	16,30	54	11,46	84	2,89		
25	16,22	55	11,21	85	2,69		
26	16,14	56	10,96	86	2,50		
27	16,05	57	10,69	87	2,32		
28	15,96	58	10,41	88	2,14		
29	15,86	59	10,13	89	1,98		

Utgår livräntan i stället vid slutet av varje halvår, ökas kapitalvärdet med 0,25. Utgår den vid slutet av varje kvartal, ökas det med 0,375. Utgår den vid början av varje år, ökas det med 1.

Föreslagen lydelse

Tabell III

utvisande kapitalvärdet av en livsvarig livränta på 1 krona om året. Uppnådd ålder avrundas nedåt till helt antal år.

Ålder	Kapitalvärde
0—13	19
14—26	18
27—34	17
35—40	16
41—46	15
47—50	14
51—54	13
55—58	12
59—61	11
62—64	10
65—67	9
68—71	8
72—74	7
75—77	6
78—81	5
82—85	4
86—89	3
90—95	2
96—103	1
104—	0

2 Förslag till

Förordning om ändring i förordningen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt

Härigenom förordnas i fråga om förordningen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt

dels att 29 § och 55 § 7 mom. samt den vid förordningén fogade tabellen IV skall upphöra att gälla,

dels att 23, 39, 43 och 56 §§ samt de vid förordningen fogade tabellerna I–III skall ha nedan angivna lydelse,

dels att punkt 2 av övergångsbestämmelserna till förordningen (1970:174) om ändring i förordningen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 §¹

Vid uppskattning av lös egendom iakttages:

A. Tomträtt eller vattenfallsrätt uppskattas i den mån ej annat följer av 20 § tredje stycket, till vad rättigheten med hänsyn till villkoren vid upplåtelsen och den tid, som därför återstår, kan antagas hava betingat vid en av boets avveckling föranledd, med tillbörlig omsorg skedd försäljning.

B. Aktie, obligation eller därmed jämförlig värdehandling uppskattas, där värdehandlingen noteras å inländsk eller utländsk börs, till det noterade värdet eller, om detta icke motsvarar vad som varit påräkneligt vid försäljning under normala förhållanden, till pris, som vid dylik försäljning kan påräknas. Sådan värdehandling, som icke noteras å börs, uppskattas enligt sist angivna grund.

C. Fordran uppskattas till sitt kapitalbelopp jämte upplupen ränta å tid, som avses i 21 §. Är fordringen ej förfallen och skall ränta därå ej beräknas för tiden före förfallodagen, uppskattas fordringen till belopp, som *efter en räntefot av fem procent* utgör dess värde vid nämnda tid enligt den vid denna förordning fogade tabellen I.

C. Fordran uppskattas till sitt kapitalbelopp jämte upplupen ränta å tid, som avses i 21 §. Är fordringen ej förfallen och skall ränta därå ej beräknas för tiden före förfallodagen, uppskattas fordringen till belopp, som utgör dess värde vid nämnda tid enligt den vid denna förordning fogade tabellen I.

Osäker fordran uppskattas till belopp, varmed den kan beräknas inflyta. Värdelös fordran anses icke utgöra tillgång. Den omständigheten att gäldenären är delägare i dödsboet föranleder icke fordringens uppskattande enligt andra grunder än som eljest äro tillämpliga.

¹ Senaste lydelse 1964:310.

Nuvarande lydelse

D. För evärdlig tid utgående ränta, avkomst eller annan förmån uppskattas till tjugu gånger det belopp, vartill

Nyttjanderätt eller rätt till ränta, avkomst eller annan förmån, som utgår under viss tid eller någons livstid, uppskattas till sitt kapitalvärde. Är rättigheten bestämd till visst belopp eller eljest till viss storlek, beräknas kapitalvärdet efter det belopp rättigheten för helt år motsvarar och en räntefot av fem procent enligt de vid denna förordning fogade tabellerna II, III och IV. Där rättighet, som belastar viss egendom, ej är på nyss angivet sätt bestämd, anses årliga värdet utgöra fem procent av det penningvärde, vartill egendomen uppskattats, dock att, där rättighet avser endast del av egendom eller dess årliga värde eljest icke kan bestämmas enligt nyss angivna grund, detta uppskattas efter vad som prövas skäligt.

Kapitalvärdet av rättighet, som icke är bestämd att utgå under någons livstid men ändå är av obestämd varaktighet, uppskattas med ledning av tabellerna III och IV, såsom om den skolat utgå för den berättigades livstid, dock högst till tio gånger det värde, rättigheten för helt år motsvarar.

Är rättighet beroende av flera personers liv sålunda, att rättigheten upphör vid den först avlidnes frånfälle, bestämmas rättighetens kapitalvärde efter den äldstes levnadsålder. Fortfar däremot rättigheten oförändrad till den sist avlidnes frånfälle, beräknas värdet efter den yngstes ålder.

Föreslagen lydelse

Medel, som inestå på skogskonto, upptagas till halva värdet. Av medel, som avsatts till investeringsfond för förlorade inventarier eller lagertillgångar eller till fond som avser avyttrat fartyg, får som skuld upptagas halva beloppet.

Nyttjanderätt eller rätt till ränta, avkomst eller annan förmån, som utgår under viss tid eller någons livstid, uppskattas till sitt kapitalvärde. Är rättigheten bestämd till visst belopp eller eljest till viss storlek, beräknas kapitalvärdet efter det belopp rättigheten för helt år motsvarar enligt de vid denna förordning fogade tabellerna II och III. Där rättighet, som belastar viss egendom, ej är på nyss angivet sätt bestämd, anses årliga värdet utgöra fem procent av det penningvärde, vartill egendomen uppskattats, dock att, där rättighet avser endast del av egendom eller dess årliga värde eljest icke kan bestämmas enligt nyss angivna grund, detta uppskattas efter vad som prövas skäligt.

Kapitalvärdet av rättighet, som icke är bestämd att utgå under någons livstid men ändå är av obestämd varaktighet, uppskattas med ledning av tabell III, såsom om den skolat utgå för den berättigades livstid, dock högst till tio gånger det värde, rättigheten för helt år motsvarar.

Nuvarande lydelse

E. Värdet av utländskt myntslag beräknas efter den köpkurs på checkar, utställda i samma myntslag, som gällde vid tiden för skattskyldighetens inträde. Finnes ej sådan kurs eller kan av annan anledning värdet icke beräknas efter denna grund, bestämmer Konungen eller den myndighet Konungen förordnar, hur beräkningen skall ske.

F. Annan lös egendom än förut nämnts uppskattas till vad den kan antagas hava betingat vid en av boets avveckling föranledd, med tillbörlig omsorg skedd försäljning.

Föreslagen lydelse

Inventarier, som äro avsedda för stadigvarande bruk i jordbruk med binnärningar, i skogsbruk eller i rörelse, liksom lager upptagas till det värde som kunnat godtagas vid inkomstberäkning enligt kommunalskattelagen (1928:370). Härigenom får dock förmögensvärdet av förvärvskällan icke sättas lägre än sextio procent av det värde som framkommer vid en värdering där inventarierna upptagits till anskaffningsvärdet efter avdrag för skälig avskrivning eller utrangering och lagret värderats som helhet utan hänsyn till påräknelig vinst vid försäljning i detalj. Hänsyn skall därvid tagas till inkurans men icke till s. k. latent skatteskuld.

39 §²

Skattefrihet åtnjutes

a) för gåva av möbler, husgeråd och andra *inre* lösören, som äro avsedda för gåvotagarens eller hans familjs personliga bruk;

b) för periodiskt understöd i den mån understödet skall inräknas i gåvotagarens skattepliktiga inkomst;

c) för vad make vid bodelning, som förrättats av annan anledning än makes död, erhållit utöver honom enligt lag tillkommande andel i boet, i den mån värdet av vad maken bekommit icke överstiger värdet av hans giftorättsgods

Skattefrihet åtnjutes

a) för gåva av möbler, husgeråd och andra lösören, som äro avsedda för gåvotagarens eller hans familjs personliga bruk *och vars värde för samme mottagare under ett och samma kalenderår icke överstiger 10 000 kronor.*

² Senaste lydelse 1973:1117.

Nuvarande lydelse

eller, om äldre giftermålsbalken är tillämplig, värdet av samfällid egendom, som av honom i boet vid äktenskapets ingående eller därefter införts:

d) för annan än under a), b) och c) omförmäld gåva, i den mån värdet av gåvan eller, om gåvotagaren under samma kalenderår av samme givare erhåller flera sådana gåvor som här avses, det sammanlagda värdet av dessa gåvor icke överstiger 2 000 kronor.

Föreslagen lydelse

d) för annan än under a), b) och c) omförmäld *fullbordad* gåva, i den mån värdet av gåvan eller, om gåvotagaren under samma kalenderår av samme givare erhåller flera sådana gåvor som här avses, det sammanlagda värdet av dessa gåvor icke överstiger 2 000 kronor.

43§³

Vid beskattning av gåva skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse, förutom ovan särskilt angivna bestämmelser i 6—9, 12, 19, 21 och 30 §§, vad i fråga om arvsskatt vidare är stadgat i 4 § 2 och 3 mom., 14, 20, 22—27 §§, 28 § med undantag av vad i andra och fjärde styckena stadgas, ävensom 32 §; och skall därvid den i 32 § f) förekommande hänvisningen till 19 § i stället gälla 41 § samt 28 § första och tredje styckena tillämpas som om gåvan utgjorde arv efter givaren.

Vid beskattning av gåva skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse, förutom ovan särskilt angivna bestämmelser i 6—9, 12, 19, 21 och 30 §§, vad i fråga om arvsskatt vidare är stadgat i 4 § 2 och 3 mom., 14, 20, 22 §§, 23 § med undantag av *F andra stycket*, 24—27 §§, 28 § med undantag av vad i andra och fjärde styckena stadgas, ävensom 32 §; och skall därvid den i 32 § f) förekommande hänvisningen till 19 § i stället gälla 41 § samt 28 § första och tredje styckena tillämpas som om gåvan utgjorde arv efter givaren.

56 §⁴

Avlider den, som förvärvat egendom genom arv, testamente eller gåva, inom ett år från det skattskyldighet inträtt, eftergives skatten.

I fråga om den, som på livstid bekommit egendom med sådan rätt, som avses i 8 § andra stycket, eller på livstid erhållit nyttjanderätt, rätt till ränta, avkomst eller annan förmån, sker vidare eftergift av skatt sålunda:

a) då anstånd med skattens erläggande beviljats och den skattskyldige avlider inom fem år från skattskyldighetens inträde, eftergives vad av skatten icke förfallit till betalning vid dödstillfället; dock må ej i fall, då enligt anståndsbeslutet skatten uppdelats på flera inbetalningar än tio, eftergift ske för större del av skatten än som skulle hava eftergivits, därest antalet inbetalningar utgjort tio;

³ Senaste lydelse 1970:174.

⁴ Senaste lydelse 1970:174.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

b) då anstånd med skattens erläggande icke beviljats och den skattskyldige avlider inom fem år från skattskyldighetens inträde, eftergives så stor del av skatten, som, därest anstånd medgivits och skatten därvid uppdelats på sju lika inbetalningar, icke skulle varit till betalning förfallen vid dödstillfället.

Fråga om eftergift av fastställd skatt upptages efter därom skriftligen gjord framställning av den underrätt eller länsstyrelse, som meddelat beslut i skatteärendet.

I fråga om eftergift i vissa fall av arvsskatt för den som erhållit rätt till företag eller del däri stadgas i 29 §.

---

2. Även om skattskyldighet inträtt efter den 31 december 1970 tillämpas 28 § i dess lydelse enligt förordningen (1952:246) angående ändrad lydelse av 28 och 38 §§ förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt vid beräkning av skatt för dels arvslott eller testamentslott, om arvlåtare eller testator avlidit före den 1 januari 1959, dock ej när fråga är om förvärv efter den som på livstid innehaft egendomen med i 8 § första stycket avsedd rätt, dels gåva, som fullbordats före den 1 januari 1959, dels *egendom, som medlem av konungahuset förvärvat från annan medlem därav*, dels fideikommiss, som instiftats för obegränsad tid.

2. Även om skattskyldighet inträtt efter den 31 december 1970 tillämpas 28 § i dess lydelse enligt förordningen (1952:246) angående ändrad lydelse av 28 och 38 §§ förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt vid beräkning av skatt för dels arvslott eller testamentslott, om arvlåtare eller testator avlidit före den 1 januari 1959, dock ej när fråga är om förvärv efter den som på livstid innehaft egendomen med i 8 § första stycket avsedd rätt, dels gåva, som fullbordats före den 1 januari 1959, dels fideikommiss, som instiftats för obegränsad tid.

Denna förordning träder i kraft två veckor efter den dag, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande, om skattskyldighet inträtt dessförinnan.

Nuvarande lydelse

Tabell I

utvisande kapitalvärdet, efter en räntefot av 5 procent, av en efter förloppet av nedanstående antal år till betalning förfallen fordran eller skuld å 100 kronor, därå ränta ej skall beräknas för tiden före förfallodagen.

Antal år	Kapitalvärde	Antal år	Kapitalvärde	Antal år	Kapitalvärde	Antal år	Kapitalvärde
1	95,24	26	28,12	51	8,31	76	2,45
2	90,70	27	26,78	52	7,91	77	2,34
3	86,38	28	25,51	53	7,53	78	2,22
4	82,27	29	24,29	54	7,17	79	2,12
5	78,35	30	23,14	55	6,83	80	2,02
6	74,62	31	22,04	56	6,51	81	1,92
7	71,07	32	20,99	57	6,20	82	1,83
8	67,68	33	19,99	58	5,90	83	1,74
9	64,46	34	19,04	59	5,62	84	1,66
10	61,39	35	18,13	60	5,35	85	1,58
11	58,47	36	17,27	61	5,10	86	1,51
12	55,68	37	16,44	62	4,86	87	1,43
13	53,03	38	15,66	63	4,62	88	1,37
14	50,51	39	14,91	64	4,40	89	1,30
15	48,10	40	14,20	65	4,19	90	1,24
16	45,81	41	13,53	66	3,99	91	1,18
17	43,63	42	12,88	67	3,80	92	1,12
18	41,55	43	12,27	68	3,62	93	1,07
19	39,57	44	11,69	69	3,45	94	1,02
20	37,69	45	11,13	70	3,29	95	0,97
21	35,89	46	10,60	71	3,13	96	0,92
22	34,18	47	10,09	72	2,98	97	0,88
23	32,56	48	9,61	73	2,84	98	0,84
24	31,01	49	9,16	74	2,70	99	0,80
25	29,53	50	8,72	75	2,58	100	0,76

Föreslagen lydelse

Tabell I

utvisande kapitalvärdet av en efter förloppet av nedanstående antal år till betalning förfallen fordran eller skuld på 100 kronor, varpå ränta ej skall beräknas för tiden före förfallodagen. Tiden avrundas nedåt till helt antal år.

Antal år	Kapitalvärde
0	100
1	90
2—4	80
5—6	70
7—9	60
10—13	50
14—18	40
19—24	30
25—32	20
33—46	10
47—	0

Nuvarande lydelse

Tabell II

utvisande kapitalvärdet, efter en räntefot av 5 procent, av en under nedanstående antal år utgående, vid slutet av varje år till betalning förfallen ränta (avkomst, förmån) å 1 krona.

Antal år	Kapitalvärde	Antal år	Kapitalvärde	Antal år	Kapitalvärde	Antal år	Kapitalvärde
1	0,95	26	14,38	51	18,34	76	19,51
2	1,86	27	14,64	52	18,42	77	19,53
3	2,72	28	14,90	53	18,49	78	19,56
4	3,55	29	15,14	54	18,57	79	19,58
5	4,33	30	15,37	55	18,63	80	19,60
6	5,08	31	15,59	56	18,70	81	19,62
7	5,79	32	15,80	57	18,76	82	19,63
8	6,46	33	16,00	58	18,82	83	19,65
9	7,11	34	16,19	59	18,88	84	19,67
10	7,72	35	16,37	60	18,93	85	19,68
11	8,31	36	16,55	61	18,98	86	19,70
12	8,86	37	16,71	62	19,03	87	19,71
13	9,39	38	16,87	63	19,08	88	19,73
14	9,90	39	17,02	64	19,12	89	19,74
15	10,38	40	17,16	65	19,16	90	19,75
16	10,84	41	17,29	66	19,20	91	19,76
17	11,27	42	17,42	67	19,24	92	19,78
18	11,69	43	17,55	68	19,28	93	19,79
19	12,09	44	17,66	69	19,31	94	19,80
20	12,46	45	17,77	70	19,34	95	19,81
21	12,82	46	17,88	71	19,37	96	19,82
22	13,16	47	17,98	72	19,40	97	19,82
23	13,49	48	18,08	73	19,43	98	19,83
24	13,80	49	18,17	74	19,46	99	19,84
25	14,09	50	18,26	75	19,48	100	19,85

Utgår beloppet i stället vid början av varje år, erhålles kapitalvärdet genom att öka närmast föregående tal med 1.

Föreslagen lydelse

Tabell II

utvisande kapitalvärdet av en under nedanstående antal år utgående ränta (avkomst, förmån) på 1 krona. Tiden avrundas nedåt till helt antal år.

Antal år	Kapitalvärde
— 4	hela det sammanlagda räntebeloppet
5	4
6	5
7— 8	6
9	7
10—11	8
12—13	9
14—15	10
16—17	11
18—20	12
21—23	13
24—26	14
27—30	15
31—35	16
36—42	17
43—53	18
54—75	19
76—	20

Skall ränta börja först efter visst antal år, beräknas kapitalvärde vid ifrågavarande tidpunkt enligt denna tabell, varefter detta värde omräknas till aktuellt kapitalvärde med användning av Tabell I.

Nuvarande lydelse

Tabell III

utvisande kapitalvärdet, efter en räntefot av 5 procent, av en livränta eller annan förmån, som vid slutet av varje år under en persons av m a n k ö n livstid utgår med belopp eller till värde av 1 krona.

Ålder	Kapitalvärde	Ålder	Kapitalvärde	Ålder	Kapitalvärde	Ålder	Kapitalvärde
0	15,76	30	15,76	60	9,85	90	1,85
1	17,24	31	15,65	61	9,56	91	1,72
2	17,52	32	15,53	62	9,27	92	1,59
3	17,60	33	15,41	63	8,96	93	1,48
4	17,63	34	15,27	64	8,67	94	1,35
5	17,62	35	15,13	65	8,36	95	1,25
6	17,60	36	14,99	66	8,05	96	1,17
7	17,56	37	14,84	67	7,73	97	1,12
8	17,51	38	14,69	68	7,43	98	1,03
9	17,45	39	14,53	69	7,11	99	0,90
10	17,38	40	14,36	70	6,80	100	0,81
11	17,31	41	14,20	71	6,48	101	0,69
12	17,23	42	14,02	72	6,17	102	0,55
13	17,14	43	13,85	73	5,86	103	0,40
14	17,05	44	13,66	74	5,55	104	0,23
15	16,95	45	13,47	75	5,25		
16	16,86	46	13,27	76	4,95		
17	16,77	47	13,07	77	4,66		
18	16,69	48	12,86	78	4,38		
19	16,62	49	12,64	79	4,11		
20	16,55	50	12,41	80	3,85		
21	16,49	51	12,18	81	3,60		
22	16,43	52	11,95	82	3,35		
23	16,37	53	11,71	83	3,12		
24	16,30	54	11,46	84	2,89		
25	16,22	55	11,21	85	2,69		
26	16,14	56	10,96	86	2,50		
27	16,05	57	10,69	87	2,32		
28	15,96	58	10,41	88	2,14		
29	15,86	59	10,13	89	1,98		

Utgår livräntan i stället vid slutet av varje halvår, ökas kapitalvärdet med 0,25. Utgår den vid slutet av varje kvartal, ökas det med 0,375. Utgår den vid början av varje år, ökas det med 1.

Föreslagen lydelse

Tabell III

utvisande kapitalvärdet av en livsvarig livränta på 1 krona om året. Uppnådd ålder avrundas nedåt till helt antal år.

Ålder	Kapitalvärde
0— 13	19
14— 26	18
27— 34	17
35— 40	16
41— 46	15
47— 50	14
51— 54	13
55— 58	12
59— 61	11
62— 64	10
65— 67	9
68— 71	8
72— 74	7
75— 77	6
78— 81	5
82— 85	4
86— 89	3
90— 95	2
96—103	1
104—	0

3 Förslag till Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom förordnas att 54 § kommunalskattelagen (1928:370) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

54 §¹

Från skattskyldighet frikallas:

a) svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar med undantag och inskränkningar som nedan i denna paragraf sägs:

för utdelning på sådan aktie i svenskt aktiebolag och sådan andel i svensk ekonomisk förening som icke innehaves i kapitalplaceringssyfte;

b) medlem av konungahuset: b) medlem av konungahuset:

för av staten anvisat anslag *samt*   för av staten anvisat anslag;

för inkomst av kapital;

c) i utlandet bosatt person och utländskt bolag:

för sådan inkomst, för vilken avgift enligt förordningen angående bevilningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter skall erläggas eller beträffande vilken befrielse från sådan avgift skall åtnjutas jämlikt särskilt stadgande i samma förordning;

d) ägare av sådan fastighet, varom förmåles i 5 § 1 mom.:

för inkomst av fastigheten genom dess begagnande för de i nämnda mom. avsedda ändamål;

e) i riket bosatt delägare i oskift dödsbo efter person, som vid sitt frånfalle icke varit här i riket bosatt:

för av dödsboet åtnjutet, till honom utdelad inkomst, för vilken dödsboet skall utgöra kommunal inkomstskatt;

f) understödsföreningar, som bedriva såväl till livförsäkring hänförlig verksamhet som annan verksamhet:

för annan inkomst än inkomst av fastighet, dock att skattskyldighet föreligger jämväl för förstnämnda inkomst till den del inkomsten belöper på livförsäkringsverksamheten;

g) understödsföreningar, vilka enligt sina stadgar ej äga meddela annan kapitalförsäkring än sådan som omfattar kapitalunderstöd å högst 1 000 kronor för medlem:

för all inkomst, som belöper på verksamhet, hänförlig till livförsäkring;

h) här i riket bosatt fysisk person, som under vistelse utomlands åtnjuter avlöning eller annan därmed jämförlig förmån på grund av anställning där annat än hos svenska staten, svensk kommun eller ombord på svenskt fartyg eller svenskt, danskt eller norskt luftfartyg:

för inkomst av anställningen under förutsättning att anställningen och

¹ Senaste lydelse 1970:915.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

vistelsen i utlandet varat minst ett år eller enligt anställningsavtal eller på annan grund kan antagas komma att vara minst ett år.

Aktiebolag och ekonomiska föreningar, vilka driva bank- eller annan penningrörelse eller försäkringsrörelse, äga icke åtnjuta vid a) omförmäld skattefrihet. Dock äro aktiebolag och ekonomiska föreningar, som driva bank- eller annan penningrörelse eller sådan rörelse jämte annan verksamhet, frikallade från skattskyldighet för utdelning å aktier och andelar, vilka innehavas som ett led i organisationen av bolagens eller föreningarnas verksamhet till den del denna avser annat än förvaltning av fastighet, värdepapper eller annan därmed likartad lös egendom. Vidare äga aktiebolag, som äro skadeförsäkringsanstalter, åtnjuta skattefrihet för utdelning å aktier och andelar, vilka innehavas som ett led i organisationen av bolagens försäkringsrörelse.

Aktiebolag eller ekonomisk förening, som driver byggnadsrörelse, tomt-rörelse eller yrkesmässig handel med fastigheter, åtnjuter icke skattefrihet enligt första stycket a) för utdelning på aktie eller andel som utgör lager-tillgång i rörelsen.

Aktiebolag eller ekonomisk förening, som uteslutande eller så gott som uteslutande förvaltar värdepapper eller likartad lös egendom (förvaltningsföretag), åtnjuter icke skattefrihet enligt första stycket a). Förvaltningsföretag är dock frikallat från skattskyldighet för utdelning från svenskt aktiebolag eller svensk ekonomisk förening i den mån sammanlagda beloppet av den utdelning från sådana bolag och föreningar, som företaget uppburit under beskattningsåret, motsvaras av utdelning som företaget beslutat för samma beskattningsår eller, i fråga om investmentföretag, av beslutad utdelning ökad med en fjärdedel.

Om aktierna i sådant svenskt aktiebolag eller andelarna i sådan svensk ekonomisk förening, som icke är förvaltningsföretag, till huvudsaklig del ägas eller på därmed jämförligt sätt innehavas — direkt eller genom förmedling av juridisk person — av en fysisk person eller ett fåtal fysiska personer och om bolaget eller föreningen icke visar att dess vinstmedel i skällig omfattning använts för utdelning till delägarna, gäller frikallelse från skattskyldighet enligt första stycket vid a) allenast såvitt avser utdelning å aktier eller andelar, vilka innehavas av bolaget eller föreningen såsom ett led i organisationen av annan verksamhet än förvaltning av fastighet, värdepapper eller annan därmed likartad lös egendom.

Om särskilda skäl föreligga, kan riksskatteverket medgiva dels att bolag eller ekonomisk förening, som icke är förvaltningsföretag enligt fjärde stycket men vars verksamhet till icke oväsentlig del består i förvaltning av värdepapper eller därmed likartad lös egendom, skall i beskattningsavseende behandlas som sådant förvaltningsföretag, dels att förvaltningsföretag, som är moderföretag i en koncern som ombesörjer vissa gemensamma uppgifter

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

för koncernens räkning, icke skall i beskattningsavseende behandlas som förvaltningsföretag. Mot beslut, som riksskatteverket meddelat i sådant ärende, får talan icke föras.

Förvärvar svenskt aktiebolag eller svensk ekonomisk förening aktie i sådant bolag eller andel i sådan förening och är det icke uppenbart att det bolag eller den förening som gör förvärvet därigenom erhåller tillgång av verkligt och särskilt värde med hänsyn till förvärvarens rörelse eller kapitalförvaltning, åtnjutes icke skattefrihet enligt första stycket vid a) för utdelning å aktien eller andelen av sådana medel som vid förvärvet funnos hos det utdelande bolaget eller den utdelande föreningen och som icke motsvara tillskjutet belopp eller inbetald insats. Utdelning anses i första hand gälla andra medel än sådana som motsvara tillskjutet belopp eller inbetald insats.

Att personer, om vilka i 70 § förmäles, äro frikallade från skattskyldighet för vissa inkomster, framgår av bestämmelserna i samma paragraf.

(Se vidare anvisningarna.)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1975 och tillämpas första gången vid 1976 års taxering. Äldre bestämmelser gäller vid 1975 års taxering och i fråga om eftertaxering för år 1975 eller tidigare år.

4 Förslag till Förordning om ändring i förordningen (1947:576) om statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas att 7 § förordningen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

Från skattskyldighet frikallas:

a) medlem av konungahuset:

för av staten anvisat anslag *samt*

Från skattskyldighet frikallas:

a) medlem av konungahuset:

för av staten anvisat anslag;

för inkomst av kapital:

b) i utlandet bosatt fysisk person och utländskt bolag:

för inkomst, som avses i 54 § första stycket c) kommunalskattelagen;

c) staten:

för all inkomst;

d) juridisk person som avses i 53 § 1 mom. första stycket c) kommunalskattelagen:

för all inkomst;

e) understödsförening som enligt sina stadgar icke får meddela annan kapitalförsäkring än sådan som omfattar kapitalunderstöd på högst 1 000 kronor för medlem och annan juridisk person som avses i 53 § 1 mom. första stycket d) kommunalskattelagen än understödsförening:

för all inkomst;

f) juridisk person som avses i 53 § 1 mom. första stycket e) kommunalskattelagen:

för sådan inkomst som ej härflutit av rörelse;

g) här ovan ej upptagen ägare av sådan fastighet, som omförmäles i 5 § 1 mom. kommunalskattelagen:

för inkomst av fastigheten genom dess begagnande för de i samma mom. avsedda ändamål;

h) svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar:

för utdelning från svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar i den omfattning som i 54 § kommunalskattelagen sägs:

i) här i riket bosatt delägare i oskift dödsbo efter person, som vid sitt fränfalle icke var här i riket bosatt:

för av dödsboet åtnjuten, till honom utdelad inkomst, för vilken dödsboet skall utgöra statlig inkomstskatt;

j) understödsföreningar, vilka enligt sina stadgar äga meddela annan kapitalförsäkring än sådan som omfattar kapitalunderstöd å högst 1 000 kronor

¹ Senaste lydelse 1973:506.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

för medlem och som bedriva jämväl annan verksamhet än livförsäkringsverksamhet:

för all inkomst, som belöper på annan än till livförsäkring hänförlig verksamhet;

k) här i riket bosatt fysisk person, som under vistelse utomlands åtnjutit avlöning eller annan därmed jämförlig förmån på grund av anställning där annat än hos svenska staten, svensk kommun eller ombord på svenskt fartyg eller svenskt, danskt eller norskt luftfartyg;

för inkomst, som avses i 54 § första stycket h) kommunalskattelagen;

l) allmänna pensionsfönden;

för sådan inkomst som ej härflutit av medel, som förvaltas av fjärde fondstyrelsen.

Riksskatteverket må, om särskilda skäl därtill äro, efter ansökan förklara, att stiftelse eller förening, som har till huvudsakligt ändamål att främja nordiskt samarbete, i fråga om skattskyldighet eller eljest vid tillämpning av denna förordning skall anses jämställd med stiftelse eller förening, som ovan i första stycket vid l) angives. Sådant beslut må, när omständigheterna det föranleda, av riksskatteverket återkallas. Över beslut, som riksskatteverket meddelat enligt detta stycke, må klagan icke föras.

Att personer, om vilka i 18 § förmäles, äro frikallade från skattskyldighet för vissa inkomster, framgår av bestämmelserna i samma paragraf.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1975 och tillämpas första gången vid 1976 års taxering. Äldre bestämmelser gälla vid 1975 års taxering och i fråga om eftertaxering för år 1975 eller tidigare år.

5 Förslag till Lag om ändring i taxeringsförordningen (1956:623)

Härigenom förordnas att 22 § 1 mom. taxeringsförordningen (1956:623)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §

1 m o m.² Nedannämnda skattskyldiga äro, där ej annat följer av stadgandet i 3 mom., skyldiga att utan anmaning till ledning för egen taxering avlämna deklARATION (s j ä l v d e k l a r a t i o n), nämligen:

1) aktiebolag och ekonomisk förening ävensom sådan stiftelse, fond eller inrättning som har till huvudsakligt ändamål att tillgodose viss familjs, vissa familjers eller bestämda personers ekonomiska intressen,

2) annan juridisk person, om dess bruttointäkter av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret uppgått till sammanlagt minst 100 kronor,

3) fysisk person, vilkens bruttointäkter av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret uppgått, om han varit här i riket bosatt under hela beskattningsåret och under denna tid icke erlagt sjömansskatt, till sammanlagt minst 4 500 kronor och eljest till sammanlagt minst 100 kronor,

4) fysisk eller juridisk person, vilkens tillgångar av den art, som anges i 3 § 1 mom. förordningen om statlig förmögenhetsskatt, vid beskattningsårets utgång haft ett värde överstigande 150 000 kronor eller, såvitt angår sådan juridisk person som avses i 6 § 1 mom. b) nämnda förordning, 5 000 kronor, samt

4) fysisk eller juridisk person, vilkens tillgångar av den art, som anges i 3 § 1 mom. förordningen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt, vid beskattningsårets utgång haft ett värde överstigande 200 000 kronor eller, såvitt angår sådan juridisk person som avses i 6 § 1 mom. b) nämnda förordning, 15 000 kronor, samt

5) fysisk eller juridisk person, för vilken garantibelopp för fastighet skall upptagas såsom skattepliktig inkomst.

Vid bedömandet av fysisk eller juridisk persons deklARATIONSSKYLDIGHET enligt punkterna 2)–4) skall hänsyn icke tagas till sådan inkomst eller förmögenhet, för vilken den fysiska eller juridiska personen icke är skattskyldig enligt kommunalskattelagen, förordningen om statlig inkomstskatt eller förordningen om statlig förmögenhetsskatt.

Hava makar, som ingått äktenskap före ingången av beskattningsåret och levt tillsammans under större delen därav, var för sig haft inkomst eller förmögenhet, skall vardera makens deklARATIONSSKYLDIGHET bedömas med hänsyn till makarnas och boets sammanlagda inkomst och förmögenhet.

Skall skattskyldig enligt förordningen om statlig förmögenhetsskatt

¹ Förordningen omtryckt 1971:399.

² Senaste lydelse 1972:764.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

taxeras för förmögenhet, som tillhör barn eller annan, skall hänsyn därtill tagas vid deklarationsskyldighetens bedömning.

Vid tillämpning av vad i första stycket vid 3) är stadgat, skall svensk medborgare, som under beskattningsåret tillhört svensk beskickning hos utländsk makt eller lönat svenskt konsulat eller beskickningens eller konsulatets betjäning och som på grund av sin tjänst varit bosatt utomlands, anses hava varit bosatt här i riket. Detsamma skall gälla sådan persons make samt barn under 18 år, därest de varit svenska medborgare och bott hos honom. Person, som under beskattningsåret tillhört främmande makts härvarande beskickning eller lönade konsulat eller beskickningens eller konsulatets betjäning och som icke varit svensk medborgare, så ock sådan persons make, barn under 18 år och enskilda tjänare, därest de bott hos honom och icke varit svenska medborgare, anses däremot vid tillämpningen av vad i första stycket vid 3) är stadgat icke hava varit här i riket bosatta.

I fråga om deklarationsskyldighet för oskift dödsbo efter skattskyldig, som avlidit under beskattningsåret, skall tillämpas vad som skolat gälla för den avlidne.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1975 och tillämpas första gången vid 1975 års taxering.

6 Förslag till Förordning om ändring i vägtrafikskatteförordningen (1973:601)

Härigenom förordnas att 6 § vägtrafikskatteförordningen (1973:601) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Från skatteplikt undantages

1. fordon, som äges av medlem av konungahuset,
2. fordon, som är inrättat uteslutande för brandväsendet,
3. motorcykel, som är inrättad som invalidfordon och som är konstruerad för en hastighet av högst 30 kilometer i timmen.

Konungen får under förutsättning av ömsesidighet förordna om undantag från skatteplikt för fordon, som äges av den som är anställd vid främmande lands beskickning eller konsulat i Sverige och som ej är svensk medborgare.

Föreslagen lydelse

6 §

Från skatteplikt undantages

1. fordon, som är inrättat uteslutande för brandväsendet,
2. motorcykel, som är inrättad som invalidfordon och som är konstruerad för en hastighet av högst 30 kilometer i timmen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1975. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om förhållande som hänför sig till tiden dessförinnan.

7 Förslag till Förordning om ändring i förordningen (1960:603) om bidrag till vissa handikappade ägare av motorfordon

Härigenom förordnas att 1 § förordningen (1960:603) om bidrag till vissa
handikappade ägare av motorfordon¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Ägare av bensindrivet motorfor-
don, vilket enligt 6 § första stycket
3 vägtrafikskatteförordningen
(1973:601) är undantaget från skat-
teplikt eller för vilket befrielse från
skatteplikt är medgiven enligt 40 §
nämnda förordning, är berättigad till
bidrag enligt denna förordning.

Föreslagen lydelse

1 §

Ägare av bensindrivet motorfor-
don, vilket enligt 6 § första stycket
2 vägtrafikskatteförordningen
(1973:601) är undantaget från skat-
teplikt eller för vilket befrielse från
skatteplikt är medgiven enligt 40 §
nämnda förordning, är berättigad till
bidrag enligt denna förordning.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1975.

¹ Förordningen omtryckt 1973:886. Senaste lydelse av förordningens rubrik 1973:886.

8 Förslag till

Förordning om upphävande av förordningen (1970:171) om beräkning i vissa fall av beskattningsbar förmögenhet som är att hänföra till företag

Härigenom förordnas att förordningen (1970:171) om beräkning i vissa fall av beskattningsbar förmögenhet som är att hänföra till företag skall upphöra att gälla två veckor efter den dag, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. Den upphävda förordningen skall alljämt tillämpas vid 1974 års taxering och i fråga om eftertaxering för år 1974 eller tidigare år.

9 Förslag till Förordning om ändring i tullförordningen (1973:979)

Härigenom förordnas att 7 § och övergångsbestämmelserna till tullförordningen (1973:979) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Tullfrihet medges för vara som förtullas för

1. medlem av konungahuset,
2. främmande stats beskickning eller konsulat, beskicknings- eller konsultsmedlem eller dennes familj enligt lagen (1966:664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier,

3. internationell organisation eller person som är knuten till sådan organisation om organisationen eller sådan person är

upptagen i lagen med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier eller i författning som meddelats med stöd av lagen och

berättigad till tullfrihet enligt stadga eller avtal som gäller i förhållande till Sverige.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1974, utom såvitt avser 7 § 2 som träder i kraft samtidigt som 2 § lagen om ändring i lagen (1966:664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier.

Om upphävande av vissa äldre författningar i samband med ikraftträdandet finns bestämmelser i lagen (1973:982) om upphävande av viss tullagstiftning.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1975.

Föreslagen lydelse

7 §

Tullfrihet medges för vara som förtullas för

1. främmande stats beskickning eller konsulat, beskicknings- eller konsultsmedlem eller dennes familj enligt lagen (1966:664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier,

2. internationell organisation eller person som är knuten till sådan organisation om organisationen eller sådan person är

upptagen i lagen med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier eller i författning som meddelats med stöd av lagen och

berättigad till tullfrihet enligt stadga eller avtal som gäller i förhållande till Sverige.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1974, utom såvitt avser 7 § 1 som träder i kraft samtidigt som 2 § lagen om ändring i lagen (1966:664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier.

Utdrag av protokollet över finansärenden hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 5 april 1974.

Närvarande: statsråden STRÄNG, HOLMQVIST, ASPLING, GEIJER, BENGSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, FELDT, SIGURDSEN, GUSTAFSSON, ZACHRISSON, LEIJON, IJELM-WALLÉN.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring i förmögenhets- samt arvs- och gåvobeskattningen* och anför.

1 Inledning

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 juni 1967 tillkallade jag sju sakkunniga med uppgift att se över reglerna om förmögenhets- samt arvs- och gåvobeskattningen. Utredningen, som antagit namnet kapitalskatteberedningen¹, avlämnade såsom en första etapp i sitt arbete betänkandet (SOU 1969:54) Kapitalbeskattningen. Med utgångspunkt i betänkandet reformerades i betydelsefulla delar den gällande kapitalbeskattningen genom beslut av 1970 års riksdag (prop. 1970:71, BeU 1970:41, rskr 1970:231, SFS 1970:170-174). De ändringar som då skedde avsåg i första hand sådana frågor som skattens fördelning och avvägning, indelningen i skatteklasser och andra för skattens höjd väsentliga förhållanden. Den 11 juni 1971 avlämnade beredningen slutbetänkandet (SOU 1971:46) Teknisk översyn av kapitalbeskattningen. I betänkandet föreslås bl. a. att vid kapitalbeskattningen hänsyn skall tas till s. k. latent skatteskuld, att permanenta regler införs för familjeföretagens skattelättnader samt att arvsskattebestyren flyttas från de allmänna underrätterna till länsstyrelserna och besvärspövningen överförs till länsskatterätterna, kammarrätterna och regeringsrätten. Förslagen har övervägande teknisk karaktär och ändrar inte de huvudlinjer för kapitalbeskattningen som beslöts vid 1970 års riksdag.

Beredningens förslag är inte enhälliga. Ledamoten Alemyr förordar i en reservation skärpt beskattning av kungahusets medlemmar samt förmögenhetsbeskattning av värdefullt inre lösöre, såsom konstsamlingar, antikviteter m. m.

¹ Ledamöter generaldirektören Sten Walberg, tillika ordförande, riksdagsmannen Stig Alemyr och f. d. riksdagsmännen Erik Brandt, Herbert Hermansson, Holge Ottosson och Eskil Tistad samt kanslirådet Hans Henrik Abelin.

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av kammarkollegiet, statskontoret, kammarrätten i Stockholm, försäkringsinspektionen, riksrevisionsverket (RRV), riksskatteverket (RSV), Göta hovrätt, hovrätten för Västra Sverige, tingsrätterna i Stockholm, Göteborg och Malmö, länsstyrelserna i Stockholms, Älvsborgs, Östergötlands, Jönköpings, Kalmar, Kronobergs, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Jämtlands och Västerbottens län, Familjeföretagens förening, Folksam, Föreningen Sveriges tingsrättsdomare, Handelskammaren i Göteborg, Landsorganisationen i Sverige (LO), Lantbrukarnas riksförbund genom lantbrukets skattedelegation, Skånes handelskammare, Stockholms handelskammare, Svensk industriförening, Svenska arbetsgivareföreningen (SAF), Svenska bankföreningen, Svenska företagares riksförbund, Svenska försäkringsbolags riksförbund, Svenska livförsäkringsbolags förening, Svenska sparbanksföreningen, Sveriges advokatsamfund, Sveriges grossistförbund, Sveriges hantverks- och industriorganisation (SIHO), Sveriges industriförbund, Sveriges jordägareförbund, Sveriges köpmannaförbund, Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund, Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Svenska byggnadsentreprenörföreningen, Svenska fondhandlareföreningen och Stockholms fondbörs. Gemensamt yttrande för SAF, Svenska bankföreningen, Svenska försäkringsbolags riksförbund, Sveriges industriförbund och Stockholms handelskammare har avgetts av näringslivets skattedelegation. Beträffande frågor rörande försäkringsbeskattningen har delegationen åberopat gemensamt yttrande av Svenska försäkringsbolags riksförbund och Svenska livförsäkringsbolags förening. Göteborgs handelskammare har anslutit sig till det av Skånes handelskammare avgivna yttrandet.

Utlåtande i frågan har vidare inkommit från Sveriges frikyrkoråd.

I det följande kommer att tas upp frågor som sammanhänger med familjeföretagens kapitalbeskattning. Vidare kommer — med hänsyn till ett beslut av riksdagen år 1973 — frågan om kungahusets skatte- och tullförmåner att behandlas. Efter samråd med cheferna för justitie- och kommundepartementen har jag beslutat att inte ta upp frågan om en omorganisation av arvsbeskattningen i detta sammanhang. Inte heller de övriga spörsmål som kapitalskatteberedningen berört kommer jag att ta upp i detta sammanhang i vidare mån än vad avser vissa åtgärder för att motverka skatteflykt.

2 Den latent skatteskulden

2.1 Nuvarande ordning m. m.

I skattehänseende skall inkomst av rörelse och jordbruksfastighet beräknas enligt bokföringsmässiga grunder. Detta innebär bl. a. att hänsyn skall tas till värdet av in- och utgående lager. Genom lagervärderingen kan den skattskyldige påverka rörelsens resultat. Reglerna för värdering av lager-

tillgångar finns i 41 § kommunalskattelagen (1928:370) (KL). Enligt där angiven huvudregel får lagertillgång vid beskattningsårets utgång tas upp till lägst 40 % av anskaffningsvärdet eller återanskaffningsvärdet, om detta är lägre än anskaffningsvärdet, i förekommande fall efter avdrag för inkurans. Till huvudregeln hör två supplementärregler, avsedda för speciella situationer. Vidare gäller att jordbrukares lager av djur regelmässigt skall redovisas med utgångspunkt i värden som RSV fastställer.

Vid förmögenhetsbeskattningen gäller enligt anvisningarna till 3 och 4 §§ förordningen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt (SF) att lager av råämnen eller varor skall värderas som helhet utan hänsyn till påräknelig vinst vid försäljning i detalj. Den värdesättning som kan ha godkänts vid inkomstberäkningen är enligt uttrycklig föreskrift inte bindande vid förmögenhetsberäkningen. Normalt torde värderingen ske med ledning av inköps- eller tillverkningskostnaderna.

I förordningen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt (AGF) saknas motsvarighet till SF:s mer detaljerade föreskrifter rörande värderingen av varulager i jordbruk och rörelse. Här gäller i stället enligt 23 § F AGF att egendomen får uppskattas till vad den kan antagas ha betingat vid en av boets avveckling föranledd, med tillbörlig omsorg skedd försäljning. I praktiken torde dock SF:s värderingsregler vara vägledande även för arvs- och gåvoskattens vidkommande.

Även för inventarier är värderingsreglerna vid förmögenhetsberäkningen annorlunda utformade än vid inkomstberäkningen. Följderna i ekonomiskt avseende är dock av mindre betydelse än såvitt gäller lagertillgångar. Detta hänger samman med det förhållandet att den skattemässigt tillåtna inventaricavskrivningen inte medger något egentligt utrymme för konsolidering utan avses att motsvara ett på inventariets varaktighetstid fördelat omkostnadsavdrag. Vid inkomsttaxeringen gäller följande enligt 22 och 29 §§ KL med anvisningar. Kostnaden för anskaffande av en anläggningstillgång i jordbruk och rörelse är vid taxeringen avdragsgill, men endast om och i den mån tillgången minskar i värde genom slitage eller annars förbrukas i rörelsen. Avdrag erhålls successivt i form av årliga värdeminskningssavdrag så avpassade att anskaffningskostnaden fördelas på det antal år som svarar mot tillgångens ekonomiska livslängd. Om en inventarietillgång normalt har kort varaktighetstid, högst tre år, medges avdrag på en gång för hela anskaffningskostnaden.

Avdrag för värdeminskning får ske genom planenlig eller räkenskapsenlig avskrivning. I jordbruk finns en ytterligare avskrivningsmetod, s. k. restvärdeavskrivning.

Vid planenlig avskrivning medges avdrag för värdeminskning med viss del av anskaffningskostnaden. Denna del beräknas med hänsyn till tillgångens varaktighetstid. I allmänhet medges avdrag med 10 % om det inte är klart att lägre eller högre avdrag är motiverat. Till grund för avskrivningsyrkandet skall ligga en avskrivningsplan, som bifogas självdeklarationen.

Medan planenlig avskrivning i regel inte behöver överensstämja med den skattskyldiges räkenskaper, fordras sådan överensstämmelse vid räkenskapsenlig avskrivning. Rätten att tillämpa räkenskapsenlig avskrivning är förbehållen rörelseidkare med ordnad bokföring som avslutas medelst vinst- och förlustkonto. Vidare fordras tillstånd av taxeringsmyndigheten eller, om besvär anförts, av skatterätt. Enligt huvudregeln får vid räkenskapsenlig avskrivning avdrag åtnjutas med högst 30 % för år räknat på summan av bokfört värde av tillgångarna vid beskattningsårets ingång och anskaffningsvärdet av sådana under beskattningsåret anskaffade tillgångar som vid utgången av beskattningsåret fortfarande tillhör rörelsen. Avskrivningsbeloppet jämkas om beskattningsåret omfattat längre eller kortare tid än ett år. För vissa slag av tillgångar, exempelvis fast egendom, gäller särskilda regler.

Enligt restvärdeметоден får avdrag åtnjutas med högst 25 % för år räknat på summan av bokfört värde av inventarierna vid beskattningsårets ingång och anskaffningsvärdet av sådana under beskattningsåret anskaffade tillgångar som finns kvar vid beskattningsårets utgång. I motsats till vad som gäller vid räkenskapsenlig avskrivning får restvärdeметоден tillämpas även av den jordbrukare som inte avslutar räkenskaperna med vinst- och förlustkonto.

Vid förmögenhetsberäkningen gäller enligt 4 § fjärde stycket SF att lös egendom, som är avsedd för stadigvarande bruk i jordbruk eller rörelse, värdesätts i enlighet med vedertaget affärsbruk inom det slag av verksamhet i vilken egendomen är nedlagd. I anvisningarna till lagrummet uttalas att som affärsbruk i rörelse får anses gälla att tillgångarna tas upp till anskaffningsvärdet och att årliga avskrivningar görs för utrantering, slitage och annan värdeminskning. Även här gäller den i samband med lagervärderingen omnämnda regeln, att den värdesättning som kan ha godkänts vid inkomstberäkningen inte är bindande för förmögenhetsberäkningen. Vid förmögenhetsredovisningen torde en värdering baserad på en planenlig avskrivning vara mest i överensstämmelse med lagstiftningens syften. I praktiken godtas ofta de bokförda värdena även vid förmögenhetsbeskattningen.

Vid arvs- och gåvobeskattningen gäller samma värderingsregler för inventarier som för lagertillgångar. Även här tillämpas dock i stort sett den praxis som enligt det föregående utvecklats på förmögenhetsbeskattningens område. För fast egendom är taxeringsvärdet avgörande.

Genom att sätta in medel på s k o g s k o n t o kan skattskyldig fysisk person, oskiftat dödsbo eller familjestiftelse få inkomstbeskattningen av intäkt av skogsbruk uppskjuten under högst tio år. Bestämmelser härom är intagna i förordningen (1954:142) om taxering för inkomst av medel, som insatts å skogskonto. Avdrag medges vid insättningen och beskattningen sker när medlen sedan tas i anspråk. På de inestående medlen vilar därför en latent inkomstskatteskuld. Vid kapitalbeskattningen skall medel som inestår på skogskonto redovisas till sitt fulla värde.

Reglerna om värdering av lagertillgångar och inventarier kompletteras av

möjligheterna att avsätta medel till investeringsfonder för olika ändamål. Sådana fonder skapas t. ex. i konjunkturutjämnande syfte eller för att underlätta återanskaffning av tillgångar, som förlorats eller avyttrats. Avdrag för avsättning till investeringsfonder medges enligt särskilda regler vid inkomsttaxeringen för det beskattningsår, under vilket avsättning skett. Då en fond sedermera används, debiteras investeringsfondens konto och det konto, som berörs av fondens ianspråktagande, krediteras med motsvarande belopp. Tillgången nedskrivs alltså i skattehänseende med belopp som svarar mot vad som tagits i anspråk av fonden. I princip är det inte fråga om någon skattelättnad utan endast om en förskjutning i tiden av en avdragsrätt. Om en investeringsfond inte kommer att användas för sitt ändamål, skall de avsatta medlen återföras till beskattning. Vid kapitalbeskattningen skall investeringsfonder redovisas till sitt fulla värde. En närmare redogörelse för de fonder som här avses och de regler som gäller för dem finns i betänkandet (s. 108–110).

Vid värderingen av icke börsnoterade aktier beaktas latent skatteskuld som belastar bolagsförmögenheten. Anvisningar i detta ämne har utfärdats av RSV (meddelande från RSV 1972 nr 7). Där uttalas bl. a. att värdesättningen av aktier i rörelsedrivande bolag, som inte är fåmansbolag, bör grundas på det kapitaliserade värdet av avkastningen, det s. k. avkastningsvärdet. För rörelsedrivande fåmansbolag kan däremot ett kapitaliserat värde av den beslutade utdelningen som regel inte läggas till grund för värdesättningen. I stället kan här användas ett på visst sätt beräknat s. k. substansvärde. Vid fastställande av detta värde bör tillgångar och skulder i huvudsak tas upp till det värde som aktieägaren haft att redovisa vid förmögenhetsberäkningen, om tillgångarna och skulderna varit hans personliga. Vissa modifieringar får dock göras med hänsyn till formen för egendomsförvaltningen. Skälig hänsyn får sålunda tas till dubbelbeskattningen beträffande bolagsinkomster med därav följande utskiftningsskatteskuld för bolaget. Substansvärdeberäkningen bör vidare ske på grundval av den senast tillgängliga balansräkningen för bolaget. Om det inte görs sannolikt att bolaget skall avvecklas, bör tillgångarna värderas med utgångspunkt i att rörelsen skall bestå. Maskiner och inventarier bör inte tas upp högre än till bokförda värden. Föreligger en mera avsevärd dold reserv, bör tillägg ske med hälften av värdet av den dolda reserven. Varulager bör likaledes tas upp till bokfört värde med tillägg för hälften av dold reserv. Av intresse är även att vissa skulder skall reduceras vid substansberäkningen. Beträffande exempelvis investeringsfonder och vissa pensionsavsättningar bör som skuld godkännas halva avsättningen.

2.2 Kapitalskatteberedningen

2.2.1 *Allmänna synpunkter*

Beredningen framhåller inledningsvis att det förhållandet att hänsyn till latent skatteskuld i princip inte tas vid kapitalbeskattningen leder till betydande skattemässiga ojämnheter, som ytterligare accentuerats genom den skärpning av progressionen som skett genom 1970 års skattereform.

Beredningen konstaterar att en reglering av alla de situationer där en latent skatteskuld kan sägas förekomma inte är möjlig utan att mycket invecklade regler skapas. Beredningen har bl. a. därför inriktat sitt arbete på att försöka åstadkomma generella regler för sådana fall där frågan är av större praktisk betydelse. Ett riktmärke har varit att söka nå fram till enkla regler, som inte är endast neutrala i den meningen att beskattningseffekten blir i stort sett densamma för olika näringsgrenar och verksamhetsformer utan också enhetliga i den meningen att de skall användas vid såväl förmögenhets- som arvs- och gåvobeskattningen.

2.2.2 *Huvudlinjer för en teknisk lösning*

Beredningen konstaterar att den latent skatteskulden som skatteproblem kan lösas på två principiellt olika sätt. Man kan se denna typ av belastning antingen som en skatteskuld i egentlig mening eller som en faktor vid värderingen av separata tillgångar.

Vad gäller det första alternativet framhåller beredningen att den latent skatteskulden skiljer sig markant från andra skulder. Det är svårt att exakt beräkna storleken av latent skatteskuld. Den utgör inte någon skuld i civilrättslig bemärkelse. Redan av dessa skäl finner beredningen det tveksamt om latent skatteskuld bör inordnas bland de avdragsgilla skulderna. Härtill kommer att latent skatteskulder förekommer i skilda sammanhang. Man kan tala om en latent skatteskuld för varje skattskyldig med avseende på inkomstskatten för det gångna årets inkomster. Här har avdragsrätten emellertid knutits till skatternas debitering. Avdrag medges således enbart för debiterade skatter.

Enligt beredningens mening kan både praktiska och teoretiska skäl anföras mot att inordna latent skatteskuld bland avdragsgilla skulder. Sådana invändningar kan göras även mot andra metoder att lösa frågan genom en allmängiltig regel. Beredningen pekar särskilt på svårigheterna att dra upp strikta och klara gränslinjer.

Önskemålet om en lösning av problemet torde emellertid, fortsätter beredningen, inte i första hand gå ut på ett generellt hänsynstagande till latent skatteskulder. Huvudintresset torde i stället vara att söka rätta till de fall där gällande regler leder till olikformig behandling av de skattskyldiga. En skattemässigt sett särskilt olycklig konsekvens av den gällande ordningen är att slutresultatet kan bli beroende av den form vari den skattskyldige

driver sin verksamhet. I förgrunden träder de fall där typiskt sett mer betydande differenser råder mellan de värden som enligt nuvarande regler skall ligga till grund för förmögenhetsberäkningen och de bokföringsvärden som kan godtas vid inkomstberäkningen.

Mot bakgrund härav finner beredningen det naturligt att behandla den latent skatteskulden som en faktor att beakta vid värderingen av olika tillgångar. Beredningens förslag är också utformat enligt detta alternativ.

I fråga om hur den latent skatteskulden skall beräknas anser beredningen det vara motiverat att arbeta med en schablon. Denna metod har valts i de tidigare nämnda anvisningarna för värdering av icke börsnoterade aktier. Enligt dessa anvisningar skall substansen minskas med hälften av dold reserv i varulager. En allmän schablonregel kan enligt beredningen utformas på ungefär motsvarande sätt. Den vid aktievärderingen tillämpade 50-procentsregeln ligger nära den skattesats som gäller för aktiebolag vid inkomsttaxeringen. För fysiska personer kan en 50-procentsregel enligt beredningen i vissa fall vara för gynnsam men i regel något för låg. En bättre anpassning av avdraget kan fås exempelvis till marginalskatteprocenten för den skattskyldige vid föregående års taxering. Full rättvisa skulle emellertid inte uppnås med en sådan regel. När den dolda reserven tas fram till beskattning kan nämligen marginalsikten vara en annan. Härtill kommer att en lösning efter nu antydda linjer skulle bli invecklad.

Enligt beredningens mening bör som nämnts den latent skatteskulden sålunda beaktas vid värderingen. Avsikten är emellertid inte att mäta den kommande inkomstskattens exakta storlek. Då man för aktievärderings vidkommande knappast kan överge 50-procentsregeln, som nära ansluter till bolagsskattens höjd, föreslår beredningen att denna regel skall tillämpas och därvid gälla generellt även för fysiska personer.

Beredningens förslag innebär vidare att latent skatteskuld skall beaktas endast i fråga om särskilt angivna tillgångar. Härvidlag bildar varulager en naturlig utgångspunkt. Den föreslagna 50-procentsregeln innebär att lager vid förmögenhetsberäkningen skall redovisas enligt följande. Lagertillgångarna tas upp till anskaffningsvärdet efter avdrag i förekommande fall för inkurans. Härifrån får sedan avräknas hälften av skillnaden mellan detta värde och det värde som redovisats i räkenskaperna och som godtagits vid inkomsttaxeringen. Resultatet blir därmed att endast hälften av den dolda reserven anses som skattepliktig tillgång vid förmögenhetsberäkningen. På samma sätt bör enligt beredningen dold reserv få beaktas i fråga om avsättningar till lagerregleringskonto och till lagerfonder.

Enligt beredningen är möjligheterna att bilda dolda reserver störst beträffande sådana lagertillgångar där de allmänna nedskrivningsreglerna gäller. Det finns emellertid en del tillgångar där rätten till nedskrivning är inskränkt. Hit hör i första hand lager av fastigheter och värdepapper. Vid kapitalbeskattningen redovisas sådana tillgångar till författningsmässigt bestämda värden, nämligen taxerings- resp. kursvärden. Dolda reserver kan före-

komma även i dessa fall, låt vara i betydligt mindre omfattning än när det gäller sedvanliga lagertillgångar. I regel rör det sig här om företag drivna i aktiebolagsform hos vilka latent skatteskuld redan i dag kan beaktas. Frågan har emellertid praktisk betydelse i exempelvis byggnadsrörelse, som drivs som enskild firma eller som handelsbolag. Beredningen anser därför att den för varulager i egentlig mening föreslagna regeln bör gälla även för lager av fastigheter och värdepapper.

På samma sätt skulle latent skatteskuld i inventarier kunna behandlas, men beredningen finner detta opraktiskt. Den dolda reserven i inventarier uppgår nämligen i de flesta fall till obetydliga belopp. Beredningen anser därför att den vid inkomsttaxeringen godtagna värdesättningen av inventarierna, dvs. restvärdena efter avskrivning, bör kunna läggas till grund även för förmögenhetsbeskattningen. I praktiken sägs detta redan gälla i stor utsträckning. Det bör därför inte möta några betänkligheter att låta detta gälla också då en mera betydande dold reserv finns. Reduceringen av skatteintäkterna torde under alla förhållanden bli obetydlig och uppvägs av de fördelar som erhålls genom större enkelhet.

Förslaget till beräkning av värde av inventarier vid kapitalbeskattningen har utformats som ett alternativ att användas vid sidan av gällande värdeberäkningsregler för inventarier. Motsvarande värdeberäkning föreslås skola gälla även för värdering av icke börsnoterade aktier som inte utgör lagertillgång.

Beredningen betonar att förslagen rörande lager och inventarier har ett inre samband och att de tillsammans med vad beredningen föreslår beträffande familjeföretagen skall ses som ett försök att åstadkomma en ändamålsenlig avvägning av beskattningen av tillgångar nedlagda i rörelse eller jordbruk.

Beträffande fastigheter som utgör anläggningstillgångar föreslår beredningen ingen ändring. Här skall taxeringsvärdet således alltjämt vara avgörande vid kapitalbeskattningen och inventarier, som ingår i det taxerade byggnadsvärdet, skall inte redovisas särskilt.

Den föreslagna lösningen för latent skatteskuld i varulager bör enligt utredningen tillämpas även på avsättningar till s. k. eldsvåde- och fartygsfonder samt på skogskontoavsättningar. Sådana medel anses således skola tas upp till halva beloppet vid kapitalbeskattningen.

Beträffande andra skattepliktiga tillgångar än de nu nämnda, som framdeles kan komma att träffas av inkomstskatt, konstaterar beredningen att den latent skatteskulden inte kan behandlas på samma sätt som lager och inventarier dvs. genom hänsynstagande vid värderingen. Bestämmelserna skulle i sådant fall bli komplicerade. Vinsten skulle knappast stå i proportion till nackdelarna. Enligt beredningens mening bör man gå fram med försiktighet när det gäller att tillskapa nya regler på det här aktuella området. Om man vill gå längre och vid kapitalbeskattningen generellt beakta kommande inkomstbeskattning, måste man ompröva nuvarande ordning, enligt vilken avdrag vid förmögenhetsberäkningen endast medges för debiterade

skatter. Anknytningen av avdragsrätten till debiteringen uppbärs av tungt vägande skäl, och en ändring framstår inte som önskvärd. Beredningen lägger av nu anförda skäl inte fram någon generell lösning.

Beredningen tar i sammanhanget upp kontantredovisande lantbrukares innehav av omsättningsdjur. Vid försäljning av sådana djur skall likviden redovisas som skattepliktig intäkt. Å andra sidan är anskaffningskostnaden avdragsgill. Någon latent skatteskuld i tidigare angiven bemärkelse föreligger inte här, eftersom dold reserv inte bildas. Läget blir därför detsamma som för en rörelseidkare som inte gjort någon lagernedskrivning. Enligt beredningens mening finns därför inte i dessa fall sådan latent skatteskuld som bör beaktas. Detsamma gäller utestående fordringar m. m. i hithörande fall.

2.2.3 *Frågor i samband med realisationsvinstbeskattningen*

Den utvidgade realisationsvinstbeskattningen har aktualiserat frågan om hänsynstagande till kommande inkomstbeskattning vid värdesättning av aktier och fastigheter. Vinst, som uppkommer vid avyttring av dylika tillgångar, beskattas numera oavsett fångets art och tiden för innehavet. Mot denna bakgrund tar beredningen upp frågan huruvida hänsyn till latent skatteskuld på aktier och fastigheter bör tas vid kapitalbeskattningen.

Situationen är enligt beredningen likartad med den som föreligger beträffande dold reserv i varulager. När varulagret realiserats, bortgår omkring hälften av den dolda reserven i inkomstskatt. På samma sätt bortgår vid aktieförsäljning i regel minst 5 % av försäljningssumman i realisationsvinstskatt.

Beredningen föreslår att aktier vid förmögenhetsberäkningen i princip skall tas upp till 95 % av annars gällande värde. Avdragsrätten knyts på så sätt an till 10-procentsregeln för realisationsvinstbeskattningen.

I den praktiska tillämpningen kräver detta inte någon omräkning av annars gällande värden. Beredningen föreslår nämligen att värdena på börsnoterade aktier vid kapitalbeskattningen skall baseras på medelvärdet under december månad före taxeringsåret resp. året för dödsfall eller gåva. Dessa värden skall enligt förslaget fastställas av RSV, som därvid skall räkna in den här föreslagna 5-procentiga reduktionen. RSV skall vidare varje år ge ut listor med sålunda bestämda värden, som omedelbart skall kunna tillämpas av skattskyldiga och myndigheter.

Reglerna för beskattning av realisationsvinst vid avyttring av fastighet skiljer sig väsentligt från motsvarande regler vid avyttring av aktier. Enligt beredningen synes det tveksamt i vad mån latent skatteskuld i fastighet bör beaktas vid förmögenhetsberäkningen. Medan värderingen av aktier vid förmögenhetsberäkningen baseras på kursvärdet, dvs. i realiteten försäljningspriset, skall fast egendom tas upp till taxeringsvärdet. Detta värde bestäms med viss säkerhetsmarginal och torde därför i regel vara något lägre än det värde som kan uppnås vid försäljning. Vidare bör uppmärksammas

att det vid aktievärderingen är enkelt att knyta an avdragsrätten till 10-procentsregeln. Det föreligger inte motsvarande möjligheter att enkelt fastställa latent skatteskuld i fastighet. Vidare är normalt endast 75 % av vinsten skattepliktig. Detta innebär enligt beredningen en tillfredsställande avvägning även såvitt avser frågan om hänsynstagande till latent skatteskuld. Att se en del av den eventuella skillnaden mellan taxeringsvärde och beräknat lägsta ingångsvärde som en latent skatteskuld är att gå för långt. Något förslag om beaktande av latent skatteskuld i detta sammanhang framläggs således inte.

2.2.4 Arvs- och gåvobeskattningen

Även på arvs- och gåvobeskattningens område föreslår beredningen att latent skatteskuld skall beaktas vid värderingen av vissa tillgångar. Värdet avses skola bestämmas med hänsyn till belastningen av framtida inkomstskatt. I enlighet härmed föreslås att latent skatteskuld skall beaktas vid värdering i arvs- och gåvoskattesammanhang av lager och inventarier med därtill knutna fonder samt av aktier och medel på skogskonto. Förslaget i denna del ansluter till lösningen på förmögenhetsskatteområdet och innebär i korthet följande.

Varulager tas vid arvsbeskattningen upp till sitt verkliga värde med avdrag för inkurans och latent skatteskuld. Den latent skatteskulden beräknas även här till 50 % av den dolda reserven.

Även i övriga delar föreslår beredningen samma regler som för förmögenhetsskatten. Aktier föreslås således vid arvs- eller gåvobeskattningen skola redovisas till 95 % av fulla värdet. Skogskontomedel samt avsättningar till s. k. eldsvåde- och fartygsfonder bör likaså vid arvs- och gåvobeskattningen få tas upp till belopp motsvarande halva värdet.

2.3 Remissyttrandena

Beredningens förslag i fråga om den latent skatteskulden har fått ett i huvudsak positivt bemötande av remissinstanserna. Från flera håll har framförts önskemål om att den latent skatteskulden skall beaktas i större omfattning än vad beredningen föreslagit. Andra remissinstanser anser emellertid att förslaget är för långtgående.

Förslaget avvisas av LO, som framhåller att problemet med den latent skatteskulden måste bedömas utifrån en helhetssyn på den nuvarande beskattningen. Inkomstbeskattningen är utformad med beaktande av gällande värderingsregler för t. ex. kapitalbeskattningen av varulager. Detta innebär enligt LO att en ensidig ändring i enlighet med beredningens förslag kommer att innebära skattelättnader. Eftersom beredningen inte redovisat något material som kan ge en uppfattning om storleken eller fördelningen av dessa skattelindringar, finner LO det svårt att bedöma de praktiska konsekvenserna av förslaget.

TCO anser att syftet med förslaget att åstadkomma större likformighet och rättvisa vid beskattningen är riktigt. Emellertid känner TCO i övrigt tveksamhet inför förslaget. Stora svårigheter med övervakning kan uppstå och bör närmare uppmärksammas. Vidare är det tveksamt om den begränsade lösning som beredningen framlagt är tillfredsställande. I övrigt erinras om att den latent skatteskulden kan verka dämpande på aktiekurserna. Härigenom kommer en del av denna skuld att bli beaktad. Relativt gynnsamma värderingsregler för lager kan också sägas innebära att man redan delvis tagit hänsyn till denna belastning.

RSV beklagar att beredningen inte har tagit tillfället i akt att göra en djupare kartläggning av problemen på området. Även om en sådan kartläggning sannolikt inte kunnat medföra en generell lösning av problemen, hade den enligt RSV gett en uppfattning om problemens storlek och därmed underlättat ställningstagandet. Från samma synpunkt skulle det varit av värde med en utredning om de latent skatteskuldernas effekter i förmögenhetshänseende från såväl statsfinansiell som privatekonomisk synpunkt. I ett hänseende finner dock RSV starka skäl tala till förmån för beredningens förslag. Det gäller latent skatteskuld på skogskontomedel. Genom den tidsbegränsning som här gäller för skatteuppskov är skatteskulden mer påtaglig än för andra tillgångar. Eftersom latent skatteskuld sedan länge beaktats vid aktievärdering och rättviseskäl talar för viss utsträckning av denna rättighet också till skattskyldiga med direktägda företag, vill RSV inte motsätta sig beredningens förslag.

Förslagets tekniska lösning – ett schablonmässigt beaktande av den latent skatteskulden vid värderingen av olika tillgångar – biträds eller lämnas utan erinran av det övervägande antalet remissinstanser. *Lantbrukets skattedelegation* anser dock att den valda metoden inte är den i praktisk tillämpning enklaste och inte heller leder till det materiellt riktigaste resultatet. Delegationen förordar därför att den latent skatteskulden skall beaktas i form av en särskild skuldpost.

Den föreslagna 50-procentsregeln biträds av *RSV*, *Svenska sparbanksföreningen* och *Skånes handelskammare*. *Kammarrätten i Stockholm* finner visserligen att beredningens förslag har starka skäl för sig men framhåller att från rättvisesynpunkt är en reducering efter 60 % att föredra. Liknande synpunkter framförs av *lantbrukets skattedelegation* och *Svenska hygnadsentreprenörföreningen*. *Näringslivets skattedelegation*, *SHIO* och *Sveriges jordägareförbund* anser att vid värderingen 2/3 av den dolda reserven bör få dras av som latent skatteskuld. *Sveriges grossistförbund* finner att storleken på nämnda avdrag bör göras beroende av den skattskyldiges inkomstläge. Liknande synpunkter framförs av *Svensk industriförening*.

Beredningens förslag såvitt rör latent skatteskuld på medel inneslående på skogskonto eller avsatta i eldsvåde- eller fartygsfonder har antingen biträts eller lämnats utan erinran av remissinstanserna.

Den förordade lösningen rörande avdrag för latent skatteskuld vid vär-

dering av varulager utsätts för viss kritik. *Länsstyrelserna i Jönköpings och Gävleborgs län*, *Familjeföretagens förening*, *lantbrukets skattedelegation*, *Sveriges advokatsamfund* och *Svenska sparbanksföreningen* vänder sig mot vad beredningen anför angående den latent skatteskulden i varulager, tillhörigt lantbrukare med kontantmässig redovisning. Till skillnad från beredningen hävdas att kontantredovisande lantbrukare bör ha samma rätt som rörelseidkare att vid kapitalbeskattningen få göra avdrag för latent skatteskuld i varulager av spannmål, omsättningsdjur o. dyl. Flertalet av dessa remissinstanser förordar också avdragsrätt för kontantredovisande lantbrukare i vad avser latent skatteskuld i utestående fordringar. *Länsstyrelserna i Jönköpings och Kalmar län* riktar anmärkning mot beredningens förslag att beträffande fastighet, som utgör lagertillgång, ge möjlighet till avdrag för latent skatteskuld. De båda länsstyrelserna anser att liksom hittills taxeringsvärdet bör gälla vid förmögenhetsbeskattningen, oavsett om fastighet är att hänföra till lager- eller anläggningstillgång.

Beredningens förslag om avdrag för latent skatteskuld i inventarier biträds eller lämnas utan erinran av de flesta remissinstanserna. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* avstyrker dock förslaget i denna del. Länsstyrelsen finner det varken rättvist eller lämpligt att låta valet av avskrivningsmetod och inte tillgångens allmänna saluvärde bli avgörande för förmögenhetsvärdet.

I flera remissyttranden framförs invändningar mot den försiktighet varmed beredningen gått fram vid bestämmandet av tillämpningsområdet. *Familjeföretagens förening*, *lantbrukets skattedelegation* och *Skånes handelskammare* framhåller att i princip varje slag av latent skatteskuld bör få beaktas, om den skattskyldige genom utredning styrker skuldens existens.

Krav på hänsynstagande till latent skatteskuld i ytterligare situationer framförs från flera håll. *Näringslivets skattedelegation*, *lantbrukets skattedelegation*, *SHIO*, *Sveriges grossistförbund* och *Svenska byggnadsentreprenörföreningen* anser sålunda att även icke debiterade skatter bör vara avdragsgilla. *Försäkringsinspektionen* anser att frågan om beaktande av latent skatteskuld vid beräkning av arvs- eller gåvoskatt avseende pensionsförsäkring bör bli föremål för ytterligare överväganden. Liknande synpunkter framförs av *Sveriges advokatsamfund*. *Svenska försäkringsbolags riksförbund* förordar att vid fastställande av det kapitalvärde av pensionsförsäkring som skall ligga till grund för arvs- och gåvobeskattning avdrag bör medges med hälften av det tabellmässigt beräknade värdet. *Folksam* uttalar samma uppfattning. *Lantbrukets skattedelegation*, *näringslivets skattedelegation* och *Svenska sparbanksföreningen* hävdar att hänsyn bör tas till den latent inkomstskatteskuld som kan belasta fastighet med särskilt åsatt exploateringsvärde.

Beredningens förslag att aktier vid kapitalbeskattningen skall redovisas till 95 % av fulla värdet har mött invändningar. *RSF* anför att den latent skatteskulden beträffande aktier är av annan karaktär än övriga av beredningen behandlade former av latent skatteskuld. Verket anser att de skäl beredningen anfört till stöd för den förordade lösningen inte motiverar någon

ändring av gällande regler. Detsamma anser *länsstyrelsen i Stockholms län*, som finner förslaget alltför välvilligt. Mot bakgrund av att hänsyn till latent skatteskuld bör tas endast i fall där skulden har större praktisk betydelse ställer sig *länsstyrelsen i Jönköpings län* tveksam till den föreslagna reduceringen av aktievärdena. *Länsstyrelserna i Västmanlands och Gävleborgs län* avstyrker förslaget.

Den föreslagna reduceringsregeln tillstyrks av *lantbrukets skattedelegation* och *Sveriges advokatsamfund*. Samfundet liksom *Göta hovrätt, hovrätten för Västra Sverige* och *kammarrätten i Stockholm* riktar anmärkning mot den av beredningen förordade tidpunkten för aktievärderingen och anser inte att tillräckliga skäl föreburits för att frångå nu gällande regler. Även *RSV* avstyrker förslaget såvitt rör tidpunkten för aktievärderingen och anför att en ändring enligt beredningens linjer skulle kunna föranleda mer eller mindre berättigade krav på genomsnittsvärdering av andra tillgångar och skulder. *Svenska fondhandlareföreningen* pekar på risken för tidsutdräkt vid upprättande av värderingslistorna beträffande aktier. Föreningen anser att det kan vara lämpligare att låta genomsnittsvärdet för november månad vara normerande. Vidare påpekas att medelvärdet kan beräknas på olika sätt. I enkelhetens intresse föreslås användande av aritmetiska medeltalet för högsta och lägsta noteringen under perioden.

3 Familjeföretagens beskattning

3.1 Nuvarande ordning

Genom 1970 års reform av förmögenhets- och arvsbeskattningen infördes provisoriska skattelättnader i fråga om kapital, nedlagt i rörelse eller jordbruk. Syftet med dessa lättnader var i huvudsak att de samtidigt beslutade skärpningarna av skatteskalorna inte skulle träffa arbetande kapital i mindre eller medelstora s. k. familjeföretag.

I fråga om *förmögenhetsbeskattningen* finns de provisoriska reglerna i förordningen (1970:171) om beräkning i vissa fall av beskattningsbar förmögenhet som är att hänföra till företag. Förordningen tillämpas i fråga om rörelse, jordbruk och skogsbruk. Förvaltningsföretag är således uteslutna. För andra företag gäller att förvaltning av fast egendom eller värdepapper inte får förekomma i mer än obetydlig omfattning. Vidare tillämpas förordningen endast på företag med ett förmögenhetsvärde, som inte överstiger 2 milj. kr. Förmögenhetsvärdet är för aktiebolag deklarationsvärdet för aktierna och för andra företag skillnaden mellan de tillgångar och skulder som skall tas med i förmögenhetsberäkningen.

Ytterligare begränsningar finns. Förordningens bestämmelser tillämpas således inte i fråga om delägare, vars skattepliktiga förmögenhet inte överstiger 500 000 kr. Företaget skall vidare vara ett s. k. familjeföretag med begränsad delägarkrets. Det krävs att företaget skall – direkt eller via juridisk person

– till minst 75 % ägas av den skattskyldige ensam eller av honom i förening med högst nio fysiska personer. Den skattskyldige skall vidare ha sin väsentliga försörjning av företaget. Denna fråga bedöms efter förhållandet mellan den inkomst han haft från företaget och den sammanlagda inkomst han haft av annat slag. Vid sidan härav krävs också att företaget dominerar i förmögenhetsavseende vid jämförelse med de övriga förmögenhetstillgångar som den skattskyldige kan ha. Minst 75 % av den skattskyldiges totalförmögenhet skall sålunda vara nedlagd i företaget. Detta medför att skattelättnader kan medges upp till en beskattningsbar förmögenhet på ca 2,6 milj. kr. Samtaxeras den skattskyldige för förmögenhet med make eller hemmavarande barn under 20 år, sker jämförelsen med utgångspunkt i hela den gemensamt beskattade förmögenheten. Äger den skattskyldige flera företag, får den samlade verksamheten från förmögenhetssynpunkt behandlas som ett företag. Som förutsättning gäller dock att det finns ett inre sammanhang mellan företagen.

Föreligger de nu nämnda förutsättningarna, reduceras beskattningsunderlaget med 25 % av den förmögenhet som överstiger 500 000 kr. Den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet motsvaras alltså av 500 000 kr. ökat med 75 % av den återstående förmögenheten. På denna summa utgår förmögenhetsskatt i vanlig ordning.

I fråga om *arvsskatten* finns regler av motsvarande innehåll i 29 § AGF. För skattelättnad gäller här att minst 75 % av behållningen i boet skall vara nedlagd i sådant familjeföretag som avses i den nyssnämnda förordningen (SFS 1970:171). Vid arvsbeskattningen kan – till skillnad mot vad som gäller i förmögenhetssammanhang – viss lättnad medges även om företagets värde överstiger 2 milj. kr. Den övre gränsen går här vid 2,5 milj. kr. I övrigt gäller att den avlidne skall ha uppfyllt förutsättningarna för avdrag vid förmögenhetsbeskattningen enligt den nyss nämnda förordningen. Förutsättningarna beträffande skattskyldigs förmögenhet skall dock i fråga om den avlidne bedömas med hänsyn till behållningen i dödsboet. Lindring i arvsbeskattningen tillkommer den som genom arv eller testamente erhåller rätt – helt eller delvis – till företaget. Det förutsätts vidare att arvingen eller testamentstagaren har minst 75 % av sin förmögenhet investerad i företaget. Lättnaden är utformad som en villkorad rätt till skatteeftergift. I en första omgång medges vid skatteläggningen särskilt för varje arvinge och testamentstagare anstånd med erläggande av viss del av skatten. Anståndet får avse 10 % av skatten, om företagets värde inte överstiger 2 milj. kr., och 5 % av skatten, om företagets värde ligger mellan 2 och 2,5 milj. kr. Om skattebeloppet understiger 1 000 kr., kan anstånd inte beviljas. Anståndet upphör i princip fyra år efter beslutet. Visar den som fått anstånd att han under anståndstiden haft sin förmögenhet nedlagd i företaget till minst 75 % och att någon arvinge eller testamentstagare under samma tid haft sin väsentliga försörjning av företaget, efterges anståndsbeloppet jämte ränta. Får beskattningsmyndigheten före anståndstidens utgång kännedom om att någon som erhållit anstånd inte uppfyller

förutsättningarna härför, skall anståndet förklaras förverkat. I vissa fall kan anstånd eller eftergift medges, även om samtliga förutsättningar inte är uppfyllda.

3.2 Kapitalskatteberedningen

De provisoriska lättnader i förmögenhets- och arvsbeskattningen som infördes år 1970 var en principiell nyhet. Dessförinnan var frågan om skattepliktiga tillgångars art utan betydelse för skattens beräkning. En sådan princip gäller enligt beredningen också i andra länders skattelagstiftning. Ett undantag utgör dock den brittiska kvarlåtenskapsbeskattningen, där lättnader kan medges för kapital nedlagt i rörelse och jordbruk.

Enligt beredningen finns inte någon principiell skillnad mellan arbetande och annat kapital, eftersom allt kapital – oavsett placeringsformen – är att anse som arbetande. Denna princip har dessutom praktiskt viktiga konsekvenser. Det framhålls att regler som ger olika skatteresultat beroende på placeringens art, kan inbjuda till skatteflyktsdispositioner.

Å andra sidan kan skäl anföras för en särbehandling av de små och medelstora familjeföretagen. Beredningens undersökningar visar att sådana företag ofta arbetar under betydande svårigheter men också har särskilda utvecklingsmöjligheter. Eftersom statsmakterna redan i och med 1970 års lagstiftning beslutat sig för särskilda lättnader vid kapitalbeskattningen av små och medelstora familjeföretag, har beredningen emellertid inte sett som sin uppgift att ta ställning till om sådana lättnader skall finnas utan till hur de skall utformas. En förenkling och precisering av provisoriets regelsystem har ansetts ge den bästa lösningen. Det har visat sig mycket svårt att finna lättillämpliga regler för arvsskatten. Denna skatt beräknas i regel med utgångspunkt i en schematisk lottläggning, som inte säger något om den slutgiltiga fördelningen av tillgångarna. Att för familjeföretagens del göra ingrepp i denna systematik är enligt beredningen uteslutet. Härtill kommer att beredningen inhämtat att önskemålen om lättnader för familjeföretagen i första hand är knutna till förmögenhetsskatten. Arvsskatten sägs visserligen vara kännbar men likväl endast innebära ett av de många ekonomiska problem som uppstår vid ägarens frånfalle. Mot bakgrund av nu anförda synpunkter anser beredningen att arvsskatten bör lämnas utanför vid en ändring av reglerna om lättnader för familjeföretagen. Dessa lättnader föreslås således i fortsättningen avse enbart förmögenhetsskatten. De bör emellertid avvägas så att det ekonomiska resultatet på längre sikt blir ungefär detsamma som de lättnader som i provisoriet omfattar både förmögenhetsskatt och arvsskatt.

Regelsystemet bör enligt beredningen byggas upp med utgångspunkt i företagsförmögenheten. Alla tillgångar och skulder som hör till rörelsen eller jordbruket bör beaktas. Begreppet företagsförmögenhet ger emellertid ingen god vägledning när det gäller att avgöra om en tillgång eller skuld skall beaktas eller inte. Tillgångens faktiska användning bör i stället vara avgö-

rande. Det är också svårt att ange riktlinjer för behandlingen av tillgångar, som visserligen kan sägas höra till företaget men som mer har karaktär av förvaltningstillgångar. F. n. medges inte lättnader, om företagets förmögenhet i mer än obetydlig omfattning nedlagts i verksamhet, som består i förvaltning av annan fastighet än jordbruksfastighet eller av värdepapper eller annan därmed likartad lös egendom.

Den nu gällande huvudsaklighetsprincipen kan leda till ojämna resultat. Små skillnader i inriktningen på i övrigt jämförbara företag kan leda till att det ena får skattelättnad men inte det andra. Risken för konstlade dispositioner för att få skattelättnad bör också beaktas. En mjukare övergång bör därför eftersträvas. Beredningen föreslår således att i företag med blandad verksamhet förmögenheten skall uppdelas i en "rörelsedel" och en "förvaltningsdel". I enkelhetens intresse bör uppdelningen göras med utgångspunkt i förhållandena på tillgångssidan. Förslaget innebär att förvaltningsinlaget beaktas på så sätt att företagsförmögenheten skall nedsättas efter förhållandet mellan egentliga företagstillgångar och förvaltningstillgångar. För att inte onödiga andelsberäkningar skall behöva göras föreslås vidare att full skattelättnad skall medges, om värdet av förvaltningstillgångarna inte uppgår till 20% av samtliga tillgångar. Om förvaltningstillgångarnas värde däremot överstiger 80%, medges inte någon skattelättnad. Vid tillämpning av denna regel på direktägda företag avses hänsyn skola tas till endast sådana tillgångar som kan sägas höra till företaget. Man skall alltså bortse från tillgångar som anskaffats för delägars personliga bruk, liksom från övrig privatförmögenhet och därtill hörande skulder. I handelsbolag och aktiebolag hör tillgångar av här avsett slag civilrättsligt till bolagets förmögenhet och ingår därför i företagsförmögenheten. De får då räknas som förvaltningstillgångar.

Framtida permanenta skattelättnader kan enligt beredningen i och för sig utformas med hjälp av enbart de nu redovisade båda komponenterna, företagsförmögenhet resp. förvaltningsförmögenhet å ena sidan och privatförmögenhet å andra sidan. Man måste då släppa provisoriets krav på begränsad delägarkrets och delägarnas ekonomiska anknytning till företaget. I betydelsefulla hänseenden skulle emellertid provisoriets målsättning då frångås. Enligt beredningen utgör också den personliga anknytningen mellan ägaren och företaget ett väsentligt inslag i systemet. Rekvisiten bör därför bibehållas men utformas klarare och enklare. Beredningen redovisar här i huvudsak följande överväganden.

Kravet på begränsad delägarkrets är lätt att tillämpa och bör enligt beredningens mening stå kvar. Efter en genomgång av provisoriets tillämpning har beredningen funnit att kravet på att 75% av ägarens förmögenhet skall vara nedlagd i företaget vållar olägenheter för såväl myndigheter som skattskyldiga. Tillfälliga omständigheter – som mindre förskjutningar mellan företags- och privatförmögenheten – kan leda till att skattelättnad förloras eller medges. Besparingar i form av privat förmögenhet kan vara ett skydd för

företaget mot alltför stora likviditetspåfrestningar, exempelvis i samband med ägarens frånfalle. Sådana tillgångar har för övrigt ofta anknytning till företaget genom att tjäna som säkerhet för företagets skulder. Över huvud taget saknar gränsdragningen mellan företags- och privatförmögenhet betydelse såvitt gäller företag, som drivs som enskild firma. Mot bakgrund härav är det enligt beredningen motiverat att kravet på att 75 % av ägarens förmögenhet skall vara placerad i företaget bör underkastas förnyad prövning. Beredningens undersökningar visar att företagare som haft sin väsentliga försörjning av företaget, i allmänhet också har haft huvudparten av sina tillgångar placerade i företaget. Möjliga risker för missbruk kan förebyggas, dels genom att lättnaderna enbart får avse företagsförmögenheten och inte som i provisoriet den totala förmögenheten, dels genom att kraven på väsentlig försörjning och huvudsaklig verksamhet anges klarare i författningstexten. Av de skäl som nu redovisats föreslår beredningen att kravet på att 75 % av ägarens förmögenhet skall vara nedlagd i företaget bör slopas.

Särskilda regler behövs enligt beredningen för samtaxerade makar liksom för samtaxerade föräldrar och barn. Skattelättnader enligt provisoriet kan vara beroende på hur en familjs tillgångar och inkomster delats upp mellan familjemedlemmarna. Beredningen föreslår därför att bedömningen skall ske med utgångspunkt i familjens sammanlagda företagsförmögenhet. Familjen skall vidare ha haft sin väsentliga försörjning av företaget. Någon av de samtaxerade skall ha varit huvudsakligt verksam i företaget. Om skattskyldig äger flera företag, föreslås att frågan om avdrag prövas för företagen gemensamt, utan krav på inre sammanhang mellan företagen.

Beredningen har vidare funnit att provisoriet ger upphov till tröskeleffekter, som bör undanröjas. Lättnaden bör dessutom vara neutral i den meningen att bara själva företagsförmögenheten skall beröras. Skattelättnaden bör ges formen av ett visst avdrag från den skattepliktiga förmögenheten.

Tröskeleffekterna förorsakas av de spärrar i provisoriet som har till syfte att begränsa lättnaderna till små och medelstora företag. Större företag liksom de allra minsta lämnas enligt gällande ordning helt utanför. Begränsningen av lättnaden till vissa företag kan enligt beredningen uppnås genom att knyta an skattelättnaden till ett i författningen angivet förmögenhetsskikt. Överstiger företagsförmögenheten skiktets nedre gräns, medges en procentuell nedsättning av den överskjutande delen intill dess skiktets övre gräns uppnås. Det belopp med vilket nedsättning skall ske avräknas därefter från den sammanlagda skattepliktiga förmögenheten.

Beredningen har härjämte övervägt behovet av en avtrappningsregel för förmögenheter som överstiger skiktets övre gräns. Med hänsyn till kravet på att den skattskyldige skall ha sin väsentliga försörjning av företaget och till bestämmelsen i förordningen (1970:192) om begränsning av skatt i vissa fall finner beredningen en sådan regel onödig. Av samma skäl föreslås att provisoriets begränsning av lättnaderna till företag med förmögenhetsvärde av högst 2 milj. kr. avskaffas.

Skattelättnadernas storlek har beredningen så långt möjligt sökt anpassa till provisoriet, dock med beaktande av att gällande arvsskattelättnader bör inarbetas i lättnaderna på förmögenhetsskattens område. I enlighet härmed föreslås att företagsförmögenhet överstigande 400 000 kr. nedsätts med 25 %, dock högst med 400 000 kr.

3.3 Remissyttrandena

I flera yttranden avgivna av företrädare för näringslivet framförs synpunkter på kapitalbeskattningens avvägning och betydelse för såväl samhällsekonomin som företagsamheten. Krav framställs om slopande av dessa skatter eller om nedtrappning av skatteuttaget till den nivå som gäller i länder med vars företag vårt näringsliv har att konkurrera.

Lantbrukets skattedelegation hävdar, att arbetande kapital i lantbruk och rörelse inte kan bära de skatteuttag som beslutats genom 1970 års kapitalskattereform och finner en total översyn av kapitalbeskattningen motiverad. Liknande synpunkter och krav på förnyad utredning framförs av *Skånes handelskammare*, *Svenska företagens riksförbund*, *SHIO* och *Sveriges jordägareförbund*. *Näringslivets skattedelegation* anser att beskattningen bör vara generell. Förmögenhetstillgångar som nedlagts i jordbruk eller rörelse tål emellertid inte en kapitalbeskattning så hård som den nuvarande. Sänks inte skatteuttaget generellt, är det enligt delegationen nödvändigt med särskilda regler för kapital nedlagt i fåmansföretag. Liknande synpunkter anförs av *Sveriges advokatsambund*, som finner den enklaste och rimligaste åtgärden vara att slopa de år 1970 beslutade skatteskärpningarna för de förmögenhetsskikt som berörs av provisoriet. Sänkt förmögenhetsskatt i skiktet 500 000–2 milj. kr. förordas också av *Svenska byggnadsentreprenörföreningen*.

LO förordar att statsmakterna tar upp frågan om familjeföretagens kapitalbeskattning till förnyad prövning och att därvid en ingående undersökning görs om kapitalbeskattningens effekt på de mindre och medelstora företagen. *LO* beklagar att beredningen inte haft att förutsättningslöst pröva om provisoriet bör permanentas och anför vidare att ett system av särregler enligt provisoriets typ eller enligt den av beredningen förordade modellen är behäftad med nackdelar både från principiell och praktisk synpunkt. *LO* anser att om ett slopande av särregleringen skulle medföra negativa struktur- och näringspolitiska effekter, detta får motverkas med selektiva näringspolitiska instrument. Detta är enligt *LO*:s bedömning inte minst från fördelningsynpunkt att föredra framför en generell särbehandling av föreslagen typ.

Förslaget om att lämna arvsskatten utanför vid en permanentning av det nuvarande provisoriet föranleder erinringar från fler remissinstanser. *Kammarrätten i Stockholm* finner det svårt att betrakta arvsskatten som en årlig pålaga trots att familjeföretagaren genom avsättningar och försäkringar kan lindra de ekonomiska verkningar skatten medför. *Länsstyrelsen i Västman-*

lands län anser det inte klarlagt att förmögenhetsskatten för de flesta företagare framstår som den allvarligaste belastningen. Enligt länsstyrelsens mening är det vid dödsfall som påfrestningarna blir som störst. Liknande synpunkter framförs av *länsstyrelsen i Gävleborgs län.*, som förordar ytterligare utredning innan ställning tas till beredningens förslag. *SHIO* anser att arvsskatten utgör ett hot mot många familjeföretag och förordar utredning rörande skatteproblem i samband med generationsväxlingar inom familjeföretag. *TCO* anser också att separata regler bör övervägas för arvsskatteområdet. *Skånes handelskammare, Familjeföretagens förening* och *Svensk industriförening* avstyrker förslaget i denna del. *Handelskammaren* anför att lättnaderna i AGF måste bibehållas, om statsmakterna önskar att familjeföretagen skall överleva. *Familjeföretagens förening* anser att om provisoriet inte är lämpligt som utgångspunkt för permanenta regler, det enklaste vore att tillåta reduceringar — förslagsvis med 50 % — av de arvsskattegrundande värdena på företagstillgångar.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län, lantbrukets skattedelegation och *Svenska sparbanksföreningen* delar däremot beredningens uppfattning att lättnaderna bör koncentreras till förmögenhetsskatten. En rad andra remissinstanser, däribland *länsstyrelsen i Kalmar län, näringslivets skattedelegation, Svenska företagares riksförbund* och *Sveriges grossistförbund*, tillstyrker också förslaget, dock under förutsättning att lättnaderna bibehålls på arvsskatteområdet under en övergångsperiod.

Beredningens förslag att anknyta skattelättnaderna till företagsförmögenheten lämnas utan erinran av de flesta remissinstanser. Förslaget att ersätta provisoriets huvudsaklighetsprincip med en uppdelningsmetod tillstyrks av *lantbrukets skattedelegation, näringslivets skattedelegation, SHIO* och *Svenska sparbanksföreningen*. De båda sistnämnda remissinstanserna anser emellertid att vid uppdelningen av förmögenhet i förvaltningstillgångar och andra tillgångar hänsyn skall tas även till skuldernas fördelning. Delegationen finner vidare att fördelningsprincipen även bör gälla i fråga om privatförmögenhet vid sidan om företaget. Några länsstyrelser och *Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund* uttalar farhågor för att svårbedömbara gränsfall kan uppkomma, när det beträffande direktägda företag eller jordbruk gäller att ta ställning till vad som är att hänföra till företagsförmögenhet eller förvaltningstillgång. Man efterlyser närmare anvisningar i frågan och förutsätter att tillämpningen underlättas genom detaljerade formulär. *Länsstyrelsen i Kalmar län* befarar att den förordade lösningen ger lättnader för färre företag än vad som avsetts.

Kravet på att endast företag med begränsad delägarkrets skall komma i fråga för skattelättnader har lämnats utan erinran. Däremot har man kritiserat förslaget att den skattskyldige skall ha sin huvudsakliga sysselsättning inom företaget och därifrån få sin väsentliga försörjning. *Svenska byggnads-entreprenörföreningen* anser att en betydande del av de tillämpningssvårigheter man har anledning vänta skulle undgås om kraven slopades. *Närings-*

livets skattedelegation, Svenska företagares riksförbund och Svenska grössistförbundet föreslår att skattelättnaden i stället knyts till förutsättningen att större delen av den skattskyldiges förmögenhet skall vara placerad i företaget. Ett flertal remissinstanser – däribland *lantbrukets skattedelegation*, *Familjeföretagens förening*, *Skånes handelskammare* och *SFIO* – finner det å andra sidan positivt att beredningen inte tagit upp nämnda förutsättning i regelsystemet. Anknytning mellan företaget och ägaren anser bl. a. *näringslivets skattedelegation*, *lantbrukets skattedelegation* och *Svenska företagares riksförbund* säkrad genom krav på antingen huvudsaklig sysselsättning eller väsentlig försörjning. *RSI* anser att kravet på huvudsaklig sysselsättning kan komma att motverka syftet med reglerna.

Vad gäller skattelättnadens omfattning biträds förslaget eller lämnas det utan erinran av det övervägande antalet remissinstanser. *Lantbrukets skattedelegation* och *Skånes handelskammare* anser dock att *maximinedsättningen* bör bestämmas till 500 000 kr. i stället för till föreslagna 400 000 kr. *Sveriges jordägareförbund* finner den föreslagna lättnaden helt otillräcklig. *SFIO* anser, att nedre gränsen för det förmögenhetsskikt vari lättnad kan komma i fråga bör sänkas från 400 000 kr. till gränsen för beskattning av personlig förmögenhet. *Familjeföretagens förening* anser att lättnaden för de större familjeföretagen inte är tillräcklig. *Svenska fondhandlareföreningen* framhåller att dess medlemmar driver rörelse som inte är att hänföra till förvaltningsverksamhet. Beredningens förslag bör därför ändras så att även föreningens medlemmar omfattas av skattelättnaden.

4 Beskattningsåret vid förmögenhetsbeskattningen

4.1 Nuvarande ordning

I 1 § SF föreskrivs att förmögenhetsskatt skall erläggas årligen till staten. Enligt samma lagrum skall vid taxeringen till förmögenhetsskatt bestämmelserna i bl. a. 3 § KL äga motsvarande tillämpning. I 3 § KL anges vad som förstås med taxeringsår och beskattningsår. Med taxeringsår avses det kalenderår under vilket taxering verkställs i första instans och med beskattningsår det kalenderår som närmast föregått taxeringsåret eller, om räkenskapsåret inte sammanfaller med kalenderåret, det räkenskapsår, som gått till ända närmast före den 1 mars under taxeringsåret. Ett räkenskapsår, som inte sammanfaller med kalenderår, kallas brutet räkenskapsår. Beskattningsår och kalenderår sammanfaller således inte alltid. Ett beskattningsår kan omfatta kortare eller längre tid än 12 månader. Det får dock vara högst 18 månader. Brutet räkenskapsår får användas vid redovisning av inkomst i förvärvskällorna jordbruksfastighet och rörelse.

Enligt 4 § SF skall värdesättning av tillgångarna ske med hänsyn till förhållandena vid beskattningsårets utgång. Motsvarande gäller enligt 5 § för skulderna. Vanligtvis blir förhållandena den 31 december avgörande. Enligt

avgörande i praxis har värderingen av den förmögenhet som nedlagts i förvärvskälla med brutet räkenskapsår fått ske med hänsyn till förhållandena vid räkenskapsårets utgång.

4.2 Kapitalskatteberedningen

Beredningen har som huvudregel föreslagit att förmögenhet skall redovisas med hänsyn till förhållandena den 31 december året före taxeringsåret. Denna regel är avsedd att gälla för skattskyldiga som inte tillämpar brutet räkenskapsår. Tillämpas brutet räkenskapsår i någon förvärvskälla föreslås emellertid att förmögenheten får tas upp till sitt värde bokslutsdagen. Denna rätt avses endast skola få utnyttjas av skattskyldig som i huvudsak lämnar förmögenheten i förvärvskällan oförändrad från bokslutsdagen till kalenderårets utgång. Om således företagsförmögenheten i annat än ringa mån ändrats före kalenderårets utgång genom insättning, uttag eller på annat därmed jämförligt sätt, skall all förmögenhet beräknas per den 31 december.

4.3 Remissyttrandena

Beredningens förslag har tillstyrkts av bl. a. *kammarrätten i Stockholm, länsstyrelserna i Kalmar och Kopparbergs län, Familjeföretagens förening och Svensk industriförening*. Från flera håll har emellertid anmärkningar riktats mot förslaget. *Länsstyrelserna i Göteborg och Bohus län samt Gävleborgs län* avstyrker den av beredningen föreslagna lösningen. Kritiska synpunkter har framförts av *RSV, länsstyrelserna i Stockholms, Älvsborgs, Östergötlands, Jönköpings och Västmanlands län, lantbrukets och näringslivets skattedelegationer, TCO och Svenska byggnadsentreprenörföreningen*. Kritiken innehåller i huvudsak följande. Möjligheten för skattskyldig att värdera förmögenheten i skilda förvärvskällor vid olika tidpunkter medför risk för skatteflykt och ökar kontrollproblemen. Från flera håll förordas i stället en regel som innebär att all förmögenhet värderas vid en och samma tidpunkt. Vidare påpekas att beredningens förslag endast avser det fall att räkenskapsåret avslutas före kalenderårets utgång. Det framhålls att man även bör beakta den möjligheten att bokslutsdagen infaller efter kalenderårets utgång, dvs. under tiden den 1 januari–28 februari taxeringsåret. Stor tvivksamhet anmäls i frågan om innebörden av uttrycket "annat än i ringa mån". Regeln föreslås från något håll ersatt med en föreskrift om att den skattepliktiga förmögenheten skall justeras med hänsyn till extraordinära insättningar i eller uttag ur den förvärvskälla som redovisas med brutet räkenskapsår.

5 Kungahusets skatte- och tullförmåner

5.1 Nuvarande ordning

Enligt 6 § 1 mom. andra stycket SF är medlem av kungahuset befriad från skyldighet att utge förmögenhetsskatt. Vidare gäller enligt 54 § b) KL

att medlem av kungahuset är frikallad från skattskyldighet för av staten anvisat anslag samt för inkomst av kapital. – I 6 § 1. vägtrafikskatteförordningen (1973:601) stadgas undantag från skatteplikt för fordon som ägs av medlem av kungahuset. Sistnämnda bestämmelse leder också till befrielse från skatt enligt förordningen (1956:545) om omsättningsskatt på motorfordon. Enligt 6 § sistnämnda förordning gäller nämligen att om motorfordon, för vilket omsättningsskatt utgått, funnits vara skattefritt enligt 6 § vägtrafikskatteförordningen, skall riksskatteverket efter ansökan förordna om återbetalning av erlagd omsättningsskatt. – Tullfrihet medges enligt 7 § 1. tullförordningen (1973:979) för vara som förtullats för medlem av kungahuset. Tullfriheten medför enligt 1 § kungörelsen (1973:1015) om frihet från införselavgift att inte heller skatt eller annan avgift skall utgå för varan.

5.2 Kapitalskatteberedningen

Kapitalskatteberedningen erinrar om att kungahusets skatteprivilegier har gammal hävd. De har i huvudsak motiverats av de avsevärda inskränkningar som medlemmarna formellt och faktiskt ansetts skyldiga att underkasta sig i fråga om möjligheterna till inkomstgivande verksamhet. Frågan om kapitalbeskattning för kungahusets medlemmar togs upp år 1947, då förmögenhetsbeskattningen höjdes och en kvarlåtenskapsskatt infördes vid sidan av den då utgående arvsskatten. Friheten från förmögenhetsskatt bibehölls. Dödsbon efter medlemmar av kungahuset undantogs uttryckligen från kvarlåtenskapsskatt. När kvarlåtenskapsskatten år 1958 avskaffades och inarbetades i arvsskatten bestämdes att den arvs- och gåvoskatteskala som gällde enligt AGF i dess lydelse av år 1941 skulle tillämpas på egendom, som medlem av kungahuset förvärvar genom arv, testamente eller gåva från annan medlem därav.

Beredningens majoritet anser att en utvidgad kapitalbeskattning för medlemmarna av kungahuset skulle inverka på kungahusets möjligheter att fullgöra sina offentliga funktioner. Hänsyn måste också tas till inskränkningarna i förvärvsmöjligheterna för kungahusets medlemmar. Det rör sig här enligt beredningen inte i första hand om ett skatteproblem utan om en fråga som hör hemma i andra och större sammanhang. Frågan sägs vidare ha samband med statschefens ställning i statsrättsligt avseende. Enligt beredningens majoritet bör man i detta sammanhang således inte göra någon ändring i vad som gällt sedan 1947 års skattereform utan i stället behålla hittillsvarande övergångsbestämmelser beträffande arvs- och gåvoskatten. Likaså bör nuvarande regler i förmögenhetsskatteförordningen stå oförändrade.

En ledamot, Alemn, har på denna punkt anmält avvikande mening. Han anser att kungahusets medlemmar skall erlägga kapitalskatt och skatt på avkastning av kapital enligt de regler som gäller för andra medborgare.

5.3 Remissyttrandena

Från två håll, *LO* och *länsstyrelsen i Västmanlands län*, har anslutning skett till reservantens uppfattning. I övrigt har beredningens ställningstagande i denna ej föranlett erinringar från remissinstanserna.

6 Kapitaliseringstabellerna

6.1 Nuvarande ordning

SF innehåller regler om värdering av tillgångar av olika slag, bl. a. icke förfallna fordringar liksom ränta, avkomst eller förmån som utgår för livstid eller viss tid. För beräkningar av värdet av tillgångar av nu avsett slag finns fyra särskilda tabeller, fogade vid SF. Tabell I utvisar kapitalvärdet av en efter förloppet av visst antal år till betalning förfallen fordran eller skuld, varå ränta ej skall beräknas före förfallodagen. Tabell II utvisar kapitalvärdet av en under visst antal år utgående ränta, avkomst eller annan förmån. Slutligen utvisar tabellerna III och IV kapitalvärdet av en livränta eller annan förmån som utgår under en mans resp. kvinnas livstid. Tabellerna är uppgjorda efter en räntesats på 5%. Tabellerna III och IV bygger på dödlighetsantaganden för åren 1901–1910. Hänsyn tas även till den eller de tidpunkter under året som beloppet faller ut. Samma tabeller är fogade till AGF.

6.2 Kapitalkatteberedningen

Beredningen framhåller att tabellerna III och IV utarbetats på grundval av statistiska antaganden om dödligheten i landet som numera inte längre är giltiga. Vidare anføres om tabellerna i allmänhet att de präglas av en alltför långt driven strävan efter rättvisa i detalj.

Till grund för tabellerna ligger en räntesats på 5%. Detta är enligt beredningen i nuvarande allmänna ränteläge till nackdel för vissa skattskyldiga. Skäl kan således anföras för en höjning av procentsatsen. Å andra sidan skall tabellerna tillämpas under längre tid. Det allmänna ränteläget kan komma att ändras. Full rättvisa kan uppnås endast genom rörlig procentsats. Detta är opraktiskt. Görs tabellerna enklare och mindre detaljerade, förlorar frågan om procentsatsens höjd något i betydelse. Beredningen har mot bakgrund av det anförda funnit det försvarligt att behålla den nuvarande procentsatsen.

För kapitalvärdet av livräntor föreslår utredningen att man liksom hittills räknar med uppnådd ålder i hela år. I enkelhetens intresse bör kapitaliseringsfaktorn vid beräkningen av värdet av livsvarig livränta avrundas till helt tal och en enda dödlighetstabell användas. Därvid föreslår beredningen att den av de svenska livförsäkringsbolagen nu tillämpade dödlighetstabellen, M64 (för män), används. Denna tabell bygger på en prognos beträffande dödlighetsutvecklingen som visat sig stämma väl med verkligheten. Skill-

naden i dödlighetsutveckling mellan män och kvinnor har visat sig vara ganska ringa och kan därför lämnas utan beaktande. Någon korrektion med hänsyn till tidpunkten under ett år för utbetalningen bör enligt beredningen inte heller göras.

För livräntor föreslår beredningen alltså en gemensam tabell III för män och kvinnor. Tabellerna I och II föreslås förenklade och i tillämpliga delar uppbyggda efter samma teknik som livräntetabellen. För ränta som utgår under kortare tid än fem år föreslås kapitalvärdet beräknas enligt tabell I. Som exempel nämns en ränta om 10 000 kr. under fyra år. Kapitalvärdet blir 33 000 kr. (90 % av 10 000 kr. för första året + 80 % av 10 000 kr. för återstående tre år, allt enligt tabell I).

Tabell I föreslås vidare komplettera tabell II för beräkning av kapitalvärdet av sådana räntor som skall börja utgå först framdeles. Skall exempelvis en årlig ränta på 10 000 kr. utgå under sju år med början om fem år, blir värdet enligt tabell II lika med 60 000 kr., vilket belopp på grund av uppskovet nedsätts enligt tabell I (70 % av 60 000 = 42 000).

6.3 Remissyttrandena

Beredningens förslag i denna del har av flertalet remissinstanser lämnats utan erinran. En remissinstans, *lantbrukets skattedelegation*, avstyrker förslaget, som enligt delegationen skulle medföra betydande ojämnheter vid tillämpningen. *Försäkringsinspektionen* och *Folksam* har inget att erinra mot beredningens förslag men förordar att ytterligare en tabell konstrueras för temporära och/eller uppskjutna livräntor under hänsynstagande också till dödligheten. *Svenska försäkringsbolags riksförbund* framhåller att livförsäkringsbolagen f. n. i det praktiska arbetet använder sig av två tabeller, betecknade IIIa och IVa, för temporära och/eller uppskjutna livräntor. Tabellerna är härledda ur grundmaterialet för tabellerna III och IV. På samma sätt skulle en tabell IIIa, baserad på en räntefot av 5 % och dödlighetstabellen M64, kunna tas fram. Eftersom användningen av denna tabell förutsätter försäkringsmatematisk sakkunskap och i vart fall är avsevärt mer invecklad än tillämpningen av tabellerna I-III, torde kapitalvärdena liksom hittills få tillhandahållas av försäkringsbolagen. Förbundet hemställer om ett uttalande i propositionen rörande användningen av en på angivet sätt konstruerad tabell IIIa.

7 Departementschefen

7.1 Allmänna synpunkter

Förmögenhetsskatten samt arvs- och gåvoskatten är kapitalskatter. Förmögenhetsskatten är årlig och beräknas i princip på den skattskyldiges nettoförmögenhet vid beskattningsårets utgång. Skyldigheten att erlagga arvs-

skatt uppstår i och med förvärv av arvs- eller testamentslott. Arvsskatten beräknas på grundval av lottens värde vid förvärvstillfället, dvs. vanligen vid arvlåtarens resp. testators död. Skyldighet att erlægga gåvoskatt uppkommer vid gåva. Gåvoskatten beräknas på grundval av gåvans värde.

Skattskyldig för förmögenhetsskatt är i huvudsak fysisk person, oskiftat dödsbo och familjestiftelse. Av juridiska personer är i övrigt endast föreningar och samfund, vilkas medlemmar inte på grund av medlemskapet har del i förenings- eller samfundsformögenheten, häradsallmänningar och likartade samfälligheter samt andra stiftelser än familjestiftelser skyldiga att erlægga förmögenhetsskatt. En förutsättning för att skattskyldighet skall föreligga för sådana juridiska personer är emellertid att de är skyldiga att erlægga inkomstskatt. Skyldighet att erlægga arvsskatt föreligger i princip för alla arvs- och testamentstagare. Vissa högggradigt allmännyttiga sammanslutningar är emellertid helt frikallade från skattskyldighet. Gåvoskattefriheten är mer vidsträckt. Här är allmännyttiga sammanslutningar över huvud taget skattefria.

Såväl förmögenhetsskatten som arvs- och gåvoskatten är progressiv, dvs. skatteuttaget ökar med vissa intervaller allteftersom skatteunderlagets värde ökar. Arvs- och gåvoskattens storlek är dessutom beroende av vissa andra faktorer, bl. a. släktskapsförhållanden.

Genom lagstiftning år 1970 (prop. 1970:71, BeU 1970:41, rskr 1970:231, SFS 1970:170—174) infördes den nyheten på kapitalbeskattningens område att förmögenheter i mindre och medelstora familjeföretag behandlades annorlunda än förmögenhet i allmänhet. De regler som numera gäller för förmögenheter i mindre och medelstora familjeföretag har redovisats i det föregående. De år 1970 införda reglerna var emellertid avsedda endast som ett provisorium. Motivet för denna särbehandling var att man i avvaktan på kapitalskatteberedningens arbete inte ville låta sådan förmögenhet som investerats i enskilda företag och jordbruk och som kunde sägas representera ett arbetande kapital i ägarens näringsverksamhet omfattas av den skärpning av förmögenhets- och arvsskatten som i övrigt genomfördes.

Kapitalskatteberedningen har avslutat sitt arbete med avlämnandet av betänkandet (SOU 1971:46) Teknisk översyn av kapitalbeskattningen. Utredningen har behandlat olika spörsmål, såsom den latent skatteskulden, familjeföretagens skattelättnader, organisationsfrågor rörande arvs- och gåvoskatten samt vissa frågor av speciell karaktär, bl. a. frågan om beskattning av kungahusets medlemmar.

Inledningsvis har jag nämnt att jag i detta sammanhang avser att ta upp frågor som sammanhänger med familjeföretagens problem i förevarande hänseende. Vidare har jag sagt att jag med hänsyn till ett beslut av riksdagen år 1973 finner lämpligt att lösa frågan om kungahusets skatte- och tullförmåner. Övriga förslag i kapitalskatteberedningens betänkande bör emellertid inte tas upp nu i vidare mån än vad avser vissa åtgärder i syfte att motverka skatteflykt. Organisationsfrågorna rörande arvsskatten kräver ytterligare

överväganden. Även frågan om familjestiftelsernas förmögenhetsrättsliga ställning behöver ytterligare övervägas med hänsyn till remissutfallet i denna del. Frågan om familjeföretagens kapitalbeskattning behöver emellertid inte fördröjas ytterligare i avvaktan på dessa överväganden. Min avsikt är nu att ta upp de olika spörsmål som här skall behandlas särskilt för sig.

7.2 Familjeföretagen och den latenta skatteskulden

Som jag nyss anfört var 1970 års provisoriska regler för små och medelstora familjeföretag avsedda att undanta dessa företags arbetande kapital från de då beslutade skärpningarna av kapitalbeskattningen. Provisoriet är i huvudsak utformat på följande sätt. Vid förmögenhetsbeskattningen medges reduktion med 25 % av värdet av den del av förmögenheten som överstiger 500 000 kr. Reglerna gäller endast företag, som driver rörelse, jordbruk eller skogsbruk och vars förmögenhetsvärde inte överstiger 2 milj. kr. Företaget skall vidare, till minst 75 % ägas av den skattskyldige ensam eller i förening med högst nio fysiska personer. Den skattskyldige skall vara ekonomiskt beroende av företaget och bl. a. ha sin väsentliga försörjning därav. Vidare skall minst 75 % av den skattskyldiges totalförmögenhet vara nedlagd i företaget. Särskilda bestämmelser gäller för skattskyldig som driver flera företag eller som samtaxeras för förmögenhet med make eller hemmavarande barn. Vid arvskattningen föreligger rätt till skatteeftergift för arvinge eller testamentstagare under förutsättningar som nära ansluter till reglerna på förmögenhetsbeskattningens område. Av behållningen efter den avlidne skall 75 % utgöras av sådant företag som omfattas av förmögenhetsskatteprovisoriet. Den avlidne skall också i övrigt ha uppfyllt kraven enligt nyssnämnda regler. Dock får företagets värde här uppgå till 2,5 milj. kr. Den som på grund av arv eller testamente får rätt till företaget eller del däri kan få anstånd med viss del av skatten på hans lott. För anstånd krävs emellertid att mottagarens andel av företaget inte understiger 75 % av hans totalförmögenhet. Anståndet får avse 10 % av skatten, om företagets värde inte överstiger 2 milj. kr. och 5 % av skatten, om företagets värde ligger mellan 2 och 2,5 milj. kr. Anståndet skall dock alltid avse minst 1 000 kr. I princip upphör anståndet fyra år efter beslutet. Visar den skattskyldige att förutsättningarna för anstånd varit uppfyllda under anståndstiden och att någon arvinge eller testamentstagare under samma tid haft sin väsentliga försörjning av företaget, efterges anståndsbeloppet jämte ränta.

Kapitalskatteberedningen har föreslagit att nuvarande provisorium permanentas med vissa ändringar. Reglerna föreslås sålunda skola omfatta endast förmögenhetsskatten och avvägas så att resultatet på längre sikt blir i huvudsak detsamma som med nuvarande regler. Företagsförmögenheten föreslås skola uppdelas i en rörelsedel och en förvaltningsdel. Därvid tillmäts endast förhållandena på tillgångssidan betydelse. Full skattelättnad medges,

om förvaltningstillgångarna inte uppgår till 20 % av samtliga tillgångar i företaget. Överstiger å andra sidan värdet av förvaltningstillgångarna 80 % av samtliga tillgångar, avses inte skattelättnad kunna komma i fråga. Provisoriets krav att företagens delägarkrets skall vara begränsad till högst tio fysiska personer föreslås kvarstå oförändrad. Däremot bör ägarens anknytning till företaget, som f. n. bestäms bl. a. genom regeln att 75 % av hans förmögenhet skall vara nedlagd i företaget, i stället regleras genom kravet — utöver det att han skall vara huvudsakligen verksam i företaget — också skall få sin väsentliga försörjning därav. — Frågan om skattelättnad skall enligt beredningens förslag bedömas med utgångspunkt i familjens sammanlagda företagsförmögenhet. Familjen skall ha haft sin väsentliga försörjning av företaget. Är familjemedlemmarna samtaxerade, skall någon av dem ha varit huvudsakligen verksam i företaget. — Det nuvarande kravet på inre sammanhang mellan olika rörelsegrenar i det fall den skattskyldige driver flera företag föreslås avskaffat. — Skattelättnaden bör enligt beredningens förslag koncentreras till företagsförmögenheten och knyts an till ett närmare angivet förmögenhetsskikt. Överstiger företagsförmögenheten 400 000 kr., föreslås ett avdrag med 25 % av överskjutande del, dock med högst 400 000 kr. Företaget kommer alltså att ingå i den sammanlagda skattepliktiga förmögenheten med ett lägre värde.

Kapitalskatteberedningen har därjämte prövat frågan i vad mån hänsyn vid kapitalbeskattningen bör tas till framtida inkomstskatter, dvs. s. k. latent skatteskulder. Det föreslås att latent skatteskuld i varulager beaktas på så sätt att endast hälften av den dolda reserven skall anses som skattepliktig tillgång. Det föreslås vidare att de värden på inventarier som godtagits vid inkomstbeskattningen också skall få tillämpas i kapitalskattesammanhang. I sistnämnda del knyter förslaget an till vad som i princip redan tillämpas i praktiken. Medel som står inne på skogskonto, liksom avsättningar till s. k. eldsvåde- och fartygsfonder, skall få redovisas med till hälften reducerade belopp. Med hänsyn till reglerna om den eviga tioprocentiga realisationsvinstbeskattningen av aktier föreslås dessutom att aktier vid kapitalbeskattningen skall få redovisas till 95 % av fulla värdet.

Remissutfallet i vad avser de här behandlade avsnitten av kapitalskatteberedningens betänkande måste betecknas som splittrat. Sammanfattningsvis kan sägas att man från näringslivshåll framfört krav på lättnader i kapitalbeskattningen för familjeföretagen utöver vad beredningen föreslagit. Remissorgan som företräder andra intressen har riktat kritik mot beredningens förslag utifrån andra utgångspunkter. Därvid har bl. a. framförts uppfattningen att kapitalbeskattningen bör inordnas i ett större skattemässigt sammanhang, vari företagsbeskattningen i sin helhet bör prövas.

För egen del vill jag framhålla följande. Kapitalskatteberedningen har efter 1970 års lagstiftning inte haft i uppgift att göra någon genomgripande översyn av principerna för vår kapitalbeskattning. Än mindre har det ålegat beredningen att se över företagsbeskattningen i dess helhet. Å andra sidan

är det både naturligt och riktigt att betrakta kapitalbeskattningen som en betydelsefull del av den direkta beskattningen för såväl fysiska som juridiska personer. Kapitalskatt betalas nämligen med beskattade medel, såvida inte t. o. m. det beskattade kapitalet självt måste tas i anspråk.

Enligt den princip som gällde före 1970 års lagstiftning gjordes ingen skillnad mellan olika förmögenhetsslag såvitt avser skatteuttaget, om man bortser från viss egendom, som var helt skattefri. I och med 1970 års lagstiftning görs skillnad mellan arbetande kapital i vissa slag av familjeföretag och annat kapital. En sådan skillnad är emellertid teoretiskt sett knappast motiverad. Jag vill än en gång understryka att 1970 års lagstiftning i här aktuella delar var avsedd som ett provisorium med det syftet att undanta vissa kategorier av små och medelstora företag från skatteskärpningar i avvaktn på kapitalskatteberedningens förslag.

Även om invändningar från principiell synpunkt kan resas mot att göra skillnad mellan olika slag av förmögenhetstillgångar, finns det andra skäl som talar för att en sådan skillnad upprätthålls. Som jag nyss anförde betalas kapitalskatt med beskattade medel eller med det beskattade kapitalet självt. Detta förhållande nödvändiggör en avvägning av kapitalskatten mot inkomstskatten. Kapitalskatten ger i första hand upphov till likviditetsproblem. En avvägning av nu antytt slag finns redan såvitt gäller förhållandet mellan inkomst- och förmögenhetsskatten dels givetvis i förmögenhetsskattens storlek, dels också i den s. k. 80/85-procentsregeln. Även provisoriet måste naturligtvis ses också mot bakgrunden av de små och medelstora familjeföretagens särskilda likviditetssituation.

Kapitalskatteberedningens förslag om permanentning av 1970 års provisorium liksom dess förslag till värdering av lagerinventarier, skogskon- tomedel m. m. får effekt i första hand för de små och medelstora familjeföretagen. Kravet på lättnad i vad avser dessa företags likviditetssituation kan därmed tillgodoses i stor utsträckning. Jag har emellertid förståelse för de invändningar som framförts mot de föreslagna åtgärderna. Man har påpekat att företagen inte klarar av likviditetspåfrestningarna vid dödsfall då arvsskatten kan vålla extra svårigheter vid sidan av andra ekonomiska problem.

Den form av företagsamhet som direkt eller indirekt berörs av de här aktuella problemen är mycket utbredd i landet. Man har beräknat att omkring 85 % av samtliga rörelsedrivande aktiebolag är s. k. fåmansbolag. Ca 25 % av samtliga löneanställda arbetar i familjeföretag. Vidare finns ungefär 140 000 jordbruk i landet. Även för jordbrukarnas del ger kapitalskatterna upphov till likviditetsproblem av samma slag som för familjeföretagen.

Det finns givetvis ett starkt samhällsintresse av att skattereglerna i lämplig utsträckning ges ett sådant innehåll att familjeföretagens möjligheter att leva vidare och utvecklas inte försvåras. Kapitalskatterna kan inte sällan vålla ekonomiska problem av sådan art att dylika företag inte utan vidare

kan drivas i samma form som tidigare utan måste säljas till t. ex. invest-
mentbolag. En sådan utveckling är självfallet inte önskvärd. Till bilden
hör också att tryggheten för anställda i familjeföretag eller jordbruk inte hel-
ler bör påverkas av likviditetsproblem som sammanhänger med företagets
struktur och egenskap av att vara familjeföretag.

En lösning på de här aktuella problemen kräver mer omfattande åtgärder
än vad kapitalskatteberedningen haft anledning att föreslå. Det ligger nära
till hands att vända uppmärksamheten främst mot den omständighet som
utgör själva orsaken till likviditetsproblemet — nämligen de större svår-
igheterna för ägare av familjeföretag i förhållande till ägare av annat kapital
att omsätta ägarandelar eller få fram kapital för att finansiera kapitalskatterna.
Denna omständighet motiverar ett hänsynstagande vid värderingen. I fråga
om rörelsetillgångarna finns det således anledning att gå längre än bered-
ningens förslag, som beträffande lager tar hänsyn endast till den latent
skatteskulden. I stället bör man skapa en värderingsregel för företagsför-
møgenheter av innehåll att inventarier och lager i jordbruk och rörelse
skall få upptas till det lägsta värde som kan godtas vid inkomstredovisningen.
Lättnaden kan motiveras med samma skäl som föranlett riksdagen att medge
konsolideringsmöjligheter i inkomstskattehänseende. Denna lättnad, som
jag således nu föreslår, kommer att i praktiken gynna endast sådana företag
vars ägarandelar inte omsätts på kapitalmarknaden. För börsbolag liksom så-
dana företag i övrigt vilkas ägarandelar säljs på kapitalmarknaden blir den dol-
da reserven beaktad genom marknadsprissättningen. Aktier i sådant
företag kommer inte att sjunka i värde till följd av de här föreslagna ändrade
värderingsreglerna.

Den dolda reserven finns huvudsakligen i varulager och tillgångar som
är jämställda med varulager i skattehänseende, t. ex. kreatursbesättningar
i jordbruk. I företag där lager saknas blir lättnaderna mindre påtagliga.

De här föreslagna ändringarna i värderingsreglerna bör tillämpas vid be-
stämmande av förmøgenhetsskatt och arvsskatt. Det nuvarande provisoriet
omfattar inte gåvoskatten. Jag finner inte påkallat att låta gåvoskatten
omfattas av de nya värderingsreglerna.

Sammanfattningsvis innebär mitt förslag i princip att vid beräkning av
förmøgenhetsskatt och arvsskatt inventarier och lager i jordbruk och
rörelse skall få värderas till det värde som kunnat användas vid
den skattemässiga inkomstredovisningen. Några kvalificerande regler
i övrigt av den typ som f. n. förekommer i provisoriet synes mig inte på-
kallade. En begränsning till personer som arbetar i företaget eller jordbruket
är inte ändamålsenlig och låter sig f. ö. svårligen genomföras med den lösning
som jag här har valt. Så länge tillgångarna är bundna i företaget eller jord-
bruket är nämligen likviditetssituationen med avseende på dessa tillgångar
inte bättre för den som inte arbetar i företaget eller jordbruket än för den
som gör det. Frågan om ett utlösande av "passiva" delägare nämligen

samma slag av likviditetsproblem för övriga delägare som kapitalskatterna gör, så snart andelarna inte kan omsättas på öppna marknaden. De här föreslagna lättnaderna vid kapitalbeskattningen bör enligt min mening beaktas vid utformningen av de skatteregler som skall gälla när företaget eller del därav avyttras. Frågan om sådana skärpningar av skattereglerna bör emellertid inte prövas i detta sammanhang utan när bl. a. realisationsvinstskattekommittén lagt fram sitt förslag.

Som jag nyss framhållit blir effekterna av mitt förslag olika beroende på hur tillgångarna fördelar sig i företaget. Lättnaderna blir mest påtagliga i de fall den huvudsakliga delen av tillgångarna utgörs av varulager. I syfte att utjämna dessa skillnader, som inte helt kan motiveras av olika behov av lättnader i olika kategorier av företag, behövs en spärregel. Denna regel bör konstrueras så att företagets förmögenhetsvärde i vart fall skall tas upp till lägst 60% av det värde som skulle ha följt, om de nuvarande värderingsreglerna i förordningen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt (SF) och förordningen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt (AGF) tillämpas. Vid denna jämförelse skall någon hänsyn till s. k. latent skatteskuld inte tas. Spärregeln blir sålunda vanligen inte tillämplig i annat fall än när lagret uppgår till mer än två tredjedelar av den totala företagsförmögenheten. Det ankommer på riksskatteverket att meddela nya anvisningar för värdering av icke börsnoterade aktier. Som jag tidigare nämnt avses det här framlagda förslaget inte skola tillämpas vid gåvoskatten.

Kapitalskatteberedningens förslag i fråga om värdering av skogskontomedel samt avsättningar till eldsvåde- och fartygsfonder har lämnats utan erinran av remissinstanserna. Jag ansluter mig till dessa förslag. Jag förordar också i enlighet med beredningens förslag att vid förmögenhetsbeskattningen hänsyn tas till s. k. garantiavsättningar. Enligt AGF kan redan enligt gällande rätt sådana avsättningar beaktas.

Kapitalskatteberedningen har vidare lagt fram förslag i fråga om värdering av aktier med hänsyn till den realisationsvinstskatt som kan antas belasta aktiens värde. Det föreslås att aktier vid kapitalbeskattningen tas upp till 95% av fulla värdet. Förslaget har mött erinringar från skilda håll. Redan i samband med införandet av reglerna om aktievinstbeskattning diskuterades frågan om beaktande av framtida inkomstskatt vid förmögenhetsberäkningen. Jag uttalade därvid att sådant hänsynstagande var uteslutet. De av beredningen anförda skälen för förslaget i denna del har inte sådan tyngd att de föranleder mig att nu ändra uppfattning.

I samband med de frågor som jag nu diskuterat vill jag beröra ett spörsmål som kan uppkomma vid värdering av aktier i företag där kapitaltillskott gjorts av Företagskapital AB. Detta företag, som till hälften ägs av staten och till hälften av bankinstituten, har till ändamål att genom bl. a. förvärv av minoritetsposter av aktier, andelar i ekonomiska föreningar och liknande rättigheter medverka vid finansieringen av mindre och medelstora

näringsföretag här i landet. Värderingen för taxeringsändamål av aktier av det slag varom här är fråga kommer att i princip grunda sig på de värderingsregler som jag nu föreslagit. Förekommer emellertid en marknadsmässig prissättning, är det sannolikt att taxeringsmyndigheterna använder denna som grund för värderingen. Det bör uppmärksammas att den prissättning som Företagskapital AB gör vid sina aktieförvärv inte bör anses som marknadsmässig på grund av de särskilda omständigheter under vilka denna prissättning görs.

7.3 Beskattningsåret vid förmögenhetsbeskattningen

Värderingen av den skattepliktiga förmögenheten — i fråga om såväl tillgångar som skulder — skall ske med hänsyn till förhållandena vid beskattningsårets utgång. I flertalet fall sammanfaller beskattningsåret med kalenderåret. Rörelseidkare och jordbrukare kan emellertid ha s. k. brutet räkenskapsår, vilket innebär att räkenskapsåret inte sammanfaller med kalenderåret. Om så är fallet föreligger ingen klar regel om hur förmögenhetsredovisningen skall ske. Enligt avgörande i praxis har värderingen av den förmögenhet som nedlagts i förvärvskällan fått ske med utgångspunkt i förhållandena vid räkenskapsårets utgång.

Kapitalskatteberedningen har ansett att som huvudregel bör föreskrivas att skattepliktig förmögenhet skall tas upp till värdet vid utgången av kalenderåret före taxeringsåret. Är förmögenhet nedlagd i förvärvskälla, där annat räkenskapsår än kalenderår tillämpas, föreslås den beräkningen få ske med ledning av förhållandena vid räkenskapsårets utgång. Har förmögenheten annat än i ringa mån ändrats före kalenderårets utgång genom insättning, uttag eller på annat därmed jämförligt sätt, skall emellertid huvudregeln gälla, dvs. beräkning ske efter förhållandena vid kalenderårets utgång.

Remissinstanserna har redovisat olika uppfattningar i detta ämne. Å ena sidan har man uttryckt tillfredsställelse över en regel som skapar klarhet i frågan. Å andra sidan har framhållits att två olika beräkningstidpunkter för en och samma skattskyldig skapar kontrollproblem och möjlighet till skatteflykt.

Enligt min mening är det lämpligt att tidpunkten för värdering av skattepliktig förmögenhet entydigt fastslås i författningen. Av lätt insedda skäl bör denna fråga inte stå öppen. Skulle ett beslut om tidpunkt för värdering av förmögenhet ändras i anledning av besvär över beslutet, kan detta leda till mycket besvärliga konsekvenser när det gäller att rekonstruera det faktiska läget. Som framhållits vid remissbehandlingen innebär möjligheten att använda olika tidpunkter för värdering av olika delar av en skattskyldigs totala förmögenhet risker för skatteflykt och detta leder till särskilda kontrollproblem. Med hänsyn till reglerna om sambeskattnings av makars och barns förmögenheter är det komplicerat att frånga den generella tidpunkt

som f. n. gäller för värdering av förmögenheten, dvs. kalenderårets utgång. Jag föreslår således att beskattningsåret vid förmögenhetsbeskattningen alltid skall vara kalenderåret närmast före taxeringsåret.

Mitt ståndpunktstagande innebär inte att förmögenhet som nedlagts i förvärvskälla där annat räkenskapsår än kalenderår tillämpas skall behöva värderas om, dvs. att bokslut skall behöva upprättas även per den 31 december. Man kan anvisningsvis föreskriva att det ordinarie bokslutets värden får tillämpas under förutsättning att hänsyn tas till insättningar i eller uttag från förvärvskällan som inte påverkar resultatet och sker i tidsperioden mellan bokslutsdagen och kalenderårets utgång eller — i det fall räkenskapsåret utgår efter kalenderåret men före den 1 mars taxeringsåret — mellan kalenderårets utgång och bokslutsdagen. I det första fallet måste man göra justering framåt för insättningar och uttag som skett efter bokslutsdagen fram till kalenderårets utgång, i det andra däremot bakåt, dvs. för insättningar och uttag som skett efter kalenderårets utgång men före bokslutsdagen. Någon bedömning av huruvida den bokförda förmögenheten ändrats i ringa mån eller inte skall således inte behöva göras. Omdisponering i tidsperioden mellan bokslutet och den 31 december av förmögenheten i förvärvskällan, dvs. kapitalrörelser som s. a. s. stannar i förvärvskällan, skall däremot inte behöva beaktas vid den förmögenhetsredovisning som sker per den 31 december.

7.4 Kungahusets skatte- och tullförmåner

Kungahusets medlemmar åtnjuter sedan gammalt skatte- och tullprivilegier. Skattskyldighet föreligger således inte för anslag som staten anvisat eller för inkomst av kapital. Inte heller föreligger skyldighet att erlagga förmögenhetsskatt. Vidare åtnjuter kungahusets medlemmar tullfrihet. Detta innebär även att punktskatter och andra avgifter som annars tas ut vid införsel inte behöver betalas för varor som de för in i landet. Kungahusets medlemmar behöver inte heller betala fordonsskatt eller bilaccis. I fråga om arvs- och gåvoskatt gäller en lindrigare skatteskala för kungahusets medlemmar. Detta sammanhänger med att de tidigare varit helt befriade från den numera avskaffade kvarlåtenskapsskatten.

Kapitalskatteberedningen har prövat frågan om kungahusets privilegier i vad avser kapitalbeskattningen. Beredningens majoritet har funnit att man inte bör ändra nuvarande ordning. En ledamot har anmält skiljaktig mening och anfört att samma regler bör gälla för kungahusets medlemmar som för andra medborgare i nu avsett hänseende.

Remissinstanserna har i allmänhet godtagit kapitalskatteberedningens ståndpunkt. Ett par instanser ansluter sig till reservantens mening.

Frågan om kungahusets skatte- och tullfrihet har nyligen behandlats av riksdagen med anledning av motionen 1973:888, vari framfördes ett utredningsyrkande med syfte att åstadkomma jämställdhet i förevarande hänseende mellan kungahusets medlemmar och övriga medborgare. Skatteut-

skottet, som avstyrkte utredningsyrkandet, förutsatte i sitt betänkande SkU 1973:51 att frågan skulle prövas i samband med övervägandet av kapital-skatteberedningens här diskuterade betänkande. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag.

För egen del anser jag att skatte- och tullförmånerna för kungahusets medlemmar nu bör avskaffas. Frågan om de ekonomiska förutsättningarna för kungahusets möjligheter att fylla sina statsrättsliga funktioner bör lämpligen prövas i samband med övervägandet av det statliga anslaget till hovhållningen. Av praktiska skäl bör detta anslag inte beskattas. Vid bestämmande av anslagets storlek bör prövas i vad mån kompensation bör lämnas för den ekonomiska försämring för kungahusets medlemmar som blir följden av att skatte- och tullförmånerna avskaffas. Det är f. n. inte möjligt att med exakthet uttala sig om effekterna i detta hänseende av mitt förslag. Redan nu kan emellertid påpekas att syftet med förslaget att avskaffa kungahusets skatte- och tullförmåner inte är att åstadkomma standardförsämring i fråga om de villkor varunder medlemmarna har att fullgöra sina offentliga uppgifter.

7.5 Kapitaliseringstabellerna

För beräkning av värdet av icke förfallna fordringar, räntor, avkomstförmåner och livräntor har till SF och AGF fogats fyra tabeller. Tabellerna är uppgjorda efter en räntesats på 5%. Livräntetabellerna — olika för män och kvinnor — bygger på dödlighetsantaganden från början av seklet. — Kapitalskatteberedningen har föreslagit en gemensam livräntetabell för män och kvinnor, som bygger på en modern prognos beträffande dödlighetsutvecklingen. Vidare präglas de föreslagna tabellerna av en enklare och mindre detaljerad uppbyggnad. — För egen del anser jag i likhet med remissorganen inom försäkringsbranschen att man på detta område kan arbeta med något grövre schabloner än vad man hittills gjort. Än viktigare är emellertid att tabellerna moderniseras med aktuella dödlighetsantaganden. Jag förordar därför att nu gällande kapitaliseringstabeller ersätts med de av beredningen föreslagna. I enkelhetens intresse föreslår jag emellertid att särskilt kapitalvärde enligt tabell II inte skall beräknas för förmån som utgår under kortare tid än fem år. Den av beredningen föreslagna hänvisningen i tabell II till tabell I kan därför utgå. Liksom hittills skett i den praktiska tillämpningen bör — vid sidan om de i författningen intagna tabellerna — särskild beräkning kunna göras för uppskjutna och/eller tidsbegränsade livräntor.

7.6 Övriga frågor

Genom 1970 års lagstiftning ändrades förmögenhetsbeskattningens skattepliktgränser och skattesatser. Fysisk person, oskiftat dödsbo, utländskt bolag och familjestiftelse skall enligt gällande regler inte erlagga förmö-

genhetsskatt om den beskattningsbara förmögenheten inte överstiger 150 000 kr. Skattesatsen i lägsta skiktet — 150 000—250 000 kr. — utgör 1%. Anledning saknas att i detta sammanhang ta upp frågan om förmögenhetsskattens avvägning och fördelning. En uppräknig av skattepliktsgränsen anser jag dock motiverad bl. a. med hänsyn till utvecklingen av penningvärdet och den förväntade höjningen av taxeringsvärdena vid 1975 års allmänna fastighetstaxering. Jag föreslår därför en höjning av skattepliktsgränsen vid förmögenhetsbeskattningen till 200 000 kr. Samtidigt bör skattepliktsgränsen för vissa juridiska personer, som inte ändrats sedan år 1947, höjas från 5 000 till 15 000 kr.

Enligt 39 § a) AGF föreligger skattefrihet för gåva av möbler, husgeråd och andra inre lösören, som är avsedda för gåvotagarens eller hans familjs personliga bruk. Kapitalskatteberedningen föreslog i delbetänkandet (SOU 1969:54) Kapitalbeskattningen att skattefriheten för gåvor av inre lösören skulle begränsas till ett värde av 10 000 kr. till samme mottagare under ett och samma kalenderår. Samtidigt föreslogs att skattefriheten skulle utsträckas till att omfatta även gåvor av yttre lösöre. I prop. 1970:71 (s. 125) uttalade jag — under hänvisning bl. a. till kontrollsvårigheter av skilda slag — att någon ändring av nämnda gåvoskattebestämmelser för tillfället inte var påkallad. Sedan dess har saken kommit i ett annat läge genom avgörande i högsta instans. I detta avgörande medgav högsta domstolen skattefrihet för gåva mellan makar av möbler, husgeråd och andra inre lösören, sammanlagt värderade till omkring 23 000 kr. Jag föreslår att skattefriheten för gåvor av lösöre begränsas till gåvor som är av mera privat och personlig än ekonomisk natur. I enlighet med vad beredningen tidigare föreslagit och kammarkollegiet nu förordat anser jag en beloppsmässig precisering lämplig. Möjligheterna till skattefria gåvor bör vara desamma för alla. Anledning saknas enligt min mening att göra skillnad på yttre och inre lösören. Jag föreslår sålunda skattefrihet för gåvor av lösöre till samme mottagare avsett för dennes personliga bruk om värdet av gåvorna uppgår till högst 10 000 kr. per kalenderår. Överstiger gåvan detta värde inträder således skatteplikt för hela gåvan.

Jag vill i detta sammanhang även ta upp en fråga som berör den genrellå gåvoskattefriheten enligt 39 § d) AGF. Gåvotagare åtnjuter enligt nämnda lagrum frihet från skatt för gåvor av samme givare om det sammanlagda värdet av gåvorna inte överstiger 2 000 kr., räknat per kalenderår. Bestämelsen syftar till att från skatteplikt undanta smärre gåvor av personlig karaktär. För att hindra skatteflykt bör regeln utformas så att skattefriheten omfattar endast fullbordade gåvor. Härigenom kommer bl. a. benefika s. k. barnreverser att helt falla utanför det skattefria området.

Jag föreslår att de nya reglerna i SF och AGF skall träda i kraft omedelbart. I fråga om kungahuset föreslår jag att de nya arvsskatte-reglerna tillämpas omedelbart under det att inkomst- och förmögenhetsskatte-reglerna tillämpas fr. o. m. 1976 års taxering. Övriga skatte- och tullförmåner bör avskaffas fr. o. m. den 1 januari 1975.

Hemställan

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

1. förordning om ändring i förordningen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt,
2. förordning om ändring i förordningen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt,
3. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),
4. förordning om ändring i förordningen (1947:576) om statlig inkomstskatt,
5. lag om ändring i taxeringsförordningen (1956:623),
6. förordning om ändring i vägtrafikskatteförordningen (1973:601),
7. förordning om ändring i förordningen (1960:603) om bidrag till vissa handikappade ägare av motorfordon,
8. förordning om upphävande av förordningen (1970:171) om beräkning i vissa fall av beskattningsbar förmögenhet som är att hänföra till företag,
9. förordning om ändring i tullförordningen (1973:979).

Med bifall till vad fördraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gvllenstein

